Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 143 (15766) | 1981 оной июниин 21, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

«Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ талаар Москва хото болон Свердловско областиин түрүү предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй коллективүүдэй гарга. һан үүсхэл тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет баталан абаба.

Арадай ажабайдалай материальна ба соёлой хэмжээе залбэришэгүйгөөр дээшэлүүл. Энэ тухай КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые ходото дээрэнь хангаха зорилготойгоор Москва хото болон Свердловско областиин түрүү предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй коллективүүд энэ табан жэлдэ арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ ба шанарыень һайжаруулха талаар үүсхэл гаргаа.

Москва хото болон Свердловско областиин партийна, совет органууд энэ шухала социальна асуудалаар үйлэдбэриин коллективүүдэй үүсхэлнүүдые дэмжэжэ, эрдэмшэнжэлгын, проектнэ, бусад эмхинүүдые үргэнөөр хабаадуулан, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын комплексно программануудые зохёоһон байна. Олонхи промышленнэ предприятинууд болон нэгэдэлнүүд хүн зонд шухала хэрэгтэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргахыень абтаһан хэмжээ ябуулгануудаар хараалагдана. Эд бараанай шанарые һайжаруулга, шэнэ түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо техническэ талаараа орёо нарин зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалга, хүн зоной үргэнөөр хэрэглэдэг зүйлнүүдые нилээд үргэдхэлгэ ехэ удха шанартай байна. Гол түлэб хүдэлжэ байгаа предприятинуудые, цехүүдые шэнэдхэн һэльбэжэнэй, тусхай шэглэлтэй болгоһоной, түрүү технологическа аргануудые нэбтэрүүлһэнэй, түүхэй эд, тэрэ тоодо нютагай түүхэй эд, мүн үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые улам гамтай һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар эдэ программанууд бэелүүлэгдэхэ юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ ба шанарыень һайжаруулха талаар Москва хото болон Свердловско областиин түрүү предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй коллективүүдэй гаргаһан үүсхэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшааһаа.

Энэ үнэтэ үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, зохихо хэмжээ ябуулгануудые хараалхыень, үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлһэнэй, предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй, тэрэ тоодо хүндэ промышленностиин һалбаринуудта бии байгаа арга нөөсэнүүдые, боломжонуудые бүри гүйсэд дүүрэнээр элсүүлһэнэй үндэһөөр арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхын, ассортиментыень үргэдхэхын ба шанарыень һайжаруулхын түлөө ажалша коллективүүдтэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлхыень союзна республиканууддай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта, союзна болон автономито республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, хизаарнууд ба областьнуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, министерствэнүүд болон албан зургаануудта дурадхагдаа. Үдэр бүриин шухала хэрэгтэй эд бараагаар хүн зониие хангалгада онсо анхарал хандуулагдана.

Хүн зондо шухала хэрэгтэй эд бараа ехээр үйлэдбэрилхын, ассортиментыень үргэдхэхын ба шанарыень һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөнэй ябасые, иимэ зорилготойгоор предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй доторой арга нөөсэнүүдые эрхим һайнаар хэрэглэлгын дүй дүршэлые дары түргөөр, гүнзэгы удхатайгаар харуулжа байхыень түбэй ба нютагай газетэнүүдэй, радио ба телевидениин редакцинуудта дурадхагдаба.

МҮНӨӨДЭР—МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ҮДЭР

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

ЭРХИМЭЭР ХАНГАХА—МАНАЙ УЯЛГА

«Совет хүнэй сагсоогоо, мэргэжэл түгэс, анхарал оролдосотой медицинскэ туһаламжа хододоо, хаанашье абахын тула бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй» гэжэ партиин XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ һэн. Энэ тон зүбөөр хэлэгдэһэн, гүнзэгы удха шанартай үгэнүүд гээшэл! Совет хүнүүд дүрбэн тэгшэ бэлэдхэлтэй, энхэ элүүр, үбшэлөөшье һаа, саг соогоо һайнаар арга абаха ёһотой ха юм. Ажалша хүн гээшэмнай манай гүрэнэй эгээн ехэ баялиг мүн. Ушар иимэһээ манай гүрэн түрэ элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай материально-техническэ баазые бэхижүүлхын, мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусама оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангахын тула, тэрээнһээ уламжалан, хүн зониие медицинскэ талаар хангалгые саашадань улам һайжаруулха бүхы хэмжээнүүдые абана.

Минии мүнөө ажалладаг Улаан-Үдын 1-дэхи поликлиникын гоё һайхан, шэнэ байра энэ хэлэһэн үгэнүүдыемни элеэр гэршэлнэ ха юм. Шэнэ байрадаа түбхинэжэ, жэшээлхэдэ, манай ажаллаха эрхэ байдал тад һайжарба. Ганса манай процедурна кабинет 3 таһалгатай.

Юрэнхыдөө, манай ажал нилээд ехэ юм. Үдэр бүри нэгэ фельдшер 160-һаа доошо бэшэ хүнүүдтэ тарилга хэнэ. Иимэ ажалда һайн дүршэлэй хэрэгтэй байһан мэдээжэ ааб даа. Би эндэ арбан нэгэдэхи жэлээ ажаллажа байха үедөө, олон залуушуулда өөрынгөө хүдэлмэриин дүршэлые дамжуулжа, бэрхэ мэргэжэлтэд болгожо һургаһан байнаб. Нина Пономаренко, Лариса Миневич гэгшэд намтай сугтаа ажаллажа, яһала бэрхэнүүд болоо. Санитарка Нина Петровна Брюханова ажал хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, ехэ оролдосотой хүн гээд коллектив соогоо магтуулдаг болоһоор үнинэй.

Бидэнэр, медицинын тусхай дунда мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд, «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэхэ мэтын олон конкурс-харалгада хабаададаг байнабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ Улаан-Үдын поликлиникэнүүдэй хоорондо үнгэргэгдэһэн тиимэ нэгэ конкурс-харалгада манай процедурна кабинедэй коллектив шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн. Иимэ конкурс-харалга дээрэ медсестрануудай мэргэжэл шадабари гол шухалада тоологдодог байбашье, өөрынь мэргэжэл тушаа мэдэсэ, мүн политическэ бэлэдхэлэй хэмжээн хараада абтадаг байна. Бидэ өөрынгөө мэргэжэл шадабариие улам нарижуулхын тула даалгагдаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, хангалгын шанар дээшэлүүлхэ, ажалай журам наринаар сахиха, элдэб конкурснуудта эдэбхитэйгээр хабаадаха, үбшэн хүнүүдтэ налгай зохидоор хандаха гэхэ мэтэшэлэн пунктнуудһаа бүридэһэн 1981 оной социалис уялгануудые баталан абаабди. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүн зониие улам һайнаар хангахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллахаар зэһэнхэйбди. Бидэнэр үнэн сэхэ ажалаараа арадай ажахыда, үйлэдбэридэ ажаллагшадые һайнаар хангахадаа, тэдэнэй энхэ элүүр, урма зоригтой ябаха, улам ашаг үрэтэйгөөр ажаллаха арга олгонобди гэжэ һайн мэдэнэбди.

Т. ДОМЫШЕВА,
Улаан-Үдын нэгэдэхи поликлиникын медицинскэ сестра.

Монголой Соёлой үдэрнүүд Советскэ Союзда боложо үнгэрбэ

АМАР САЙН, ХҮНДЭТЭ АЙЛШАД!

ҮСЭГЭЛДЭР үглөөгүүр, нютагай сагаар 5 час 30 минутада Улаан-Үдын түмэр замай вокзал дээрэ хүн зон олоороо сугларшоод, «Эрхүү — Ноушки» гэһэн поездые хүлеэжэ байба. Юуб гэхэдэ, монгол искусствын түлөөлэгшэд тэрэ поездоор Улаан-Үдэдэ бууха ёһотой байгаа.

Удангүй хүлеэгдэһэн поездын ерэжэ ябаһан тухай диктовой үгэнүүд ссностожо, угтажада хабаадахаар ерэһэн зон юрьесэ субан, перрон дээрэ гараба. Удааншье хүлеэлгэнгүй, поезд уухилһаар ерээд, нэгэдэхи зам дээрэ зогсобо. Вагонуудай үүдэн нээгдэжэ, монгол нүхэднай угтажа байгшадые амаршалан гаража ерээ. МНР-эй арадай артист, суута дуушан Ц. Пурэвдорж бууралтажа ябаһан үһөө эльбэһээр, урингаар энеэбхилэн буугаад, угтажа байһан хүнүүдтэй халуунаар мэндэшэлдэбэ. Тиигэһээр МНР-эй арадай артист Д. Жаргалсайхан, МНР-эй арадай уран зурааша Л. Намхайсүрэн, нёдондо Улаан-Үдэдэ гастрольдо ерэжэ, олондо һайшаагдаһан залуу дуушан Бүтэд болон бусад нүхэд һубарилдаһаар буужа ерэнэ.

Угтажа байгшадай дунда республикын олониитын, искусствын, соёлой түлөөлэгшэд, залуушуул олон байгаа. «Совет-монгол найрамдал мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүдтэй улаан транспарант залуушуулай гарта намилзана.

Хүндэтэ айлшадай угтамжада зорюулагдаһан митинг дээрэ Буряадай АССР-эй соёлой министр Д. З. Жалсараев амаршалгын үгэ хэлэбэ:

— МНР-эй Соёлой үдэрнүүдые Советскэ Союзда үнгэргэлсэхэеэ ерэһэн та бүгэдэ нүхэдые манай ниислэл Улаан-Үдэдэ бууһантайтнай дашарамдуулан амаршалжа байнаб. Аха дүү монголшуудай искусствые буряад арад һайн мэдэдэг, үндэрөөр сэгнэдэг юм. Тиимэһээ МНР-эй Соёлой үдэрнүүдэй Буряад орондо үргэлжэлжэ байһанда бидэ ехэ баяртайбди. Таанарай һалбаруулан абажа ябаһан уран бэлиг хадаа социалис байдалай баталжан мандалгын ялас гэмэ гэршэ болоно. Манай Улаан-Үдэдэ һайн һайханаар айлшалан, уран бэлигээ харуулха үндэр һайхан хэрэгтээ амжалта түйлахыетнай хүсэнэб.

МНР-эй искусствын түлөөлэгшэдэй Улаан-Үдэдэ бууһан бүлэгые хүтэлбэрилжэ ябаһан, МНР-эй Соёлой министерствын партийна комитедэй секретарь нүхэр Ширсэдийн Цэнд-Аюуш харюугай үгэ хэлэжэ, һайн һайханаар совет нүхэдэй угтажа абаһанда баясажа байһанаа мэдүүлбэ.

Угтамжын митингын һүүлээр манай корреспондент тус бүлэгые даажа ябаһан нүхэр Ш. Цэнд-Аюушта хандажа, бүлэг тухайдаа хөөрэхыень гуйһан байна.

— МНР-эй Соёлой үдэрнүүдые Советскэ Союзда үнгэргэлсэхэеэ ерэһэн артистнар хоёр бүлэг боложо, хоёр тээшээ тараабди. Нэгэдэхи бүлэгынь Эрхүүдэ буугаад, мүнөө танда ерэбэ гээшэ. Хоёрдохи бүлэгнай Алма-Ата ошоо. МНР-эй арадай артистнар Ц. Пурэвдорж, Д. Жаргалсайхан, Ж. Норвбанзад, МНР-эй арадай артист гүрэнэй шангай лауреат Б. Норовсамбуу, МНР-эй арадай уран зурааша Л. Намхайсүрэн, МНР-эй габьяата артист, уласхоорондын шангай лауреат Х. Уртнасан болон мэдээжэ бусад артистнар манай бүлэгтэ ороно. Монголой дуу, хатарай ансамблиин, гүрэнэй оперо болон баледэй театрай, гүрэнэй циркын түлөөлэгшэд Улаан-Үдэдэ болохо концертнүүдтэ хабаадаха байна гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

Үсэгэлдэртөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нарин сэмбын комбинадта, уран һайханай музейдэ, КПСС-эй обкомдо айлшадтай уулзалганууд болоо.

Үдэшэлэн Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай байшан соо ехэ концерт болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголой айлшад Улаан-Үдэдэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВРАЧ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арадай элүүрые хамгаалха талаар габьяатай байһанайнь түлөө **«Буряадай АССР-эй габьяата врач»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Болдонова Евдокия Максимовнада — Улаан-Үдын түргэн туһаламжын больницын ахамад врачай орлогшо.

Бороноев Афанасий Борисовичта — Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын врач.

Данханов Виктор Сократовичта — Загарайн районой Шэнэ-Хүрбын участково больницын ахамад врач.

Еронова Анна Будлановнада — Сэлэнгын районой Гусиноозерско түбэй районно больницын отделение даагша.

Жданова Тамара Васильевнада — Улаан-Үдын хүүгэдэй 1-дэхи больницын ахамад врачай орлогшо.

Капустина Тамара Васильевнада — Баунтын районой Багдаринай түбэй районно больницын ахалагша терапевт.

Котова Ольга Александровнада — Хоринн районой Дээдэ-Тайлсын участково больницын ахамад врач.

Мадыева Любовь Данцарановнада — Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министр.

Орлова Любовь Николаевнада — арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдкомой элүүрые хамгаалгын таһагай ахамад педиатр.

Палерин Владимир Никитовичтэ — Прибайкалиин районой Турунтаевай түбэй районно больницын ахамад врач.

Пестерова Людмила Яковлевнада — Улаан-Үдын 4-дэхи больницын врач.

Свечинова Лидия Николаевнада — республиканска онкологическа диспансерэй хирург.

Тугутова Мариэтта Александровнада — Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын медицинскэ санитарна албанай врач.

Цыбелова Тамара Ивановнада — Захааминай районой Закаменск хотын шүдэ аргалдаг поликлиникые даагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 18.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН МЕДИЦИНСКЭ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүн зоной бэеын элүүрые хамгаалха талаар ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Акулова Людмила Алексеевнае — Сэлэнгын районой Сэлэн-Дүүмэ тосхоной 59-дэхи аптекые даагша.

Бабужапова Дарима Шагжиевнае — Хэжэнгын районой Сулхариин участково больницын медицинскэ сестра.

Бакланова Надежда Константиновнае — Улаан-Үдын шүдэ аргалдаг хүүгэдэй поликлиникын врач.

Будаева Зинаида Батомункуевнае — Улаан-Үдын 7-дохи поликлиникын медицинскэ сестра.

Даненберг Капитолина Ивановнае — Баргажанай районой Һүбын фельдшерскэ пунктые даагша.

Дворникова Вера Харитоновнае — Сэлэнгын районой Гусиноозерско санэпидстанциин таһагые даагша.

Доржиева Нина Гармажаповнае — Мухар-Шэбэрэй районой Эрдэмэй участково больницын медицинскэ сестра.

Киселева Надежда Павловнае — Улаан-Үдын түргэн туһаламжын больницын врач.

Ковалев Ермил Евтеевичые — Буряадай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын Улаан-Үдын автопредприятиин ахамад механик.

Недзельская Елена Никитичнае — Бэшүүрэй районой санэпидстанциин эпидемиологой туһалагша.

Носкова Федосья Максимовнае — Улаан-Үдын 5-дахи больницын поликлиникын санитарка.

Плотникова Евгения Дмитриевнае — Зүүн Сибириин түмэр харгын Улаан-Үдэ станциин отделенческэ больницын хүүгэдэй консультациин таһагые даагша.

Посельская Нелли Ивановнае — Улаан-Үдын 8-дахи поликлиникын ахамад врач.

Пшеничникова Людмила Константиновнае — Улаан-Үдын инфекционно больницын отделение даагша.

Струневич Валентина Степановнае — Кабанскын районой Каменска больницын врач.

Ульзутуева Нина Дабаевнае — Зэдын районой Дэрэстэйн участково больницын медицинскэ сестра.

Хусаинов Хуснуллание — Хяагтын медицинскэ училищиин багша.

Цыбикова Вера Галляновнае — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи аптекоуправлениин складай таһагые даагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 18.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Ф. Ф. АБРОСОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын ой модоной болон модо болбосоруулгын промышленностьда ашаг үрэ ехэтэйгээр удаан саг соо ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Федор Федорович АБРОСОВЫЕ** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 18.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй КАБАНСКЫН ҺУНГАЛТЫН 522-дохи ОКРУГҺОО СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **тогтообо:** «СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай» СССР-эй Хуулиин 60-дахи статьятай зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Кабанскын һунгалтын 522-дохи округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадые һунгалгые 1981 оной июниин 26-да, воскресенидэ үнгэргэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 оной июниин 19.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ТАЛААР КАБАНСКЫН ҺУНГАЛТЫН 522-дохи ОКРУГОЙ БҮРИДХЭЛ ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1978 оной декабриин 13-най Указтай зохилдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ талаар Кабанскын һунгалтын 522-дохи округто Кабанскын болон Прибайкалиин районууд ороно.

„КОСМОС-1267" „САЛЮТ-6" СТАНЦИТАЙ ЗАЛГАЛДАН ХОЛБОЛДОБО

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-1267» гэжэ хэмэл одон «Салют-6» гэдэг замбуулинай научна станцитай 1981 оной июниин 19-дэ Москвагай сагаар 10 час 52 минутада залгалдан холболдобо.

1981 оной апрелиин 25-да Газар шадарай замда гаргагдаһан «Космос-1267» гэжэ хэмэл одон замбуулинай аппарадуудай түхеэрэлгэнүүдые туршахын тула хараалагдаһан байгаа. Энэ үе соо хэмэл одоной аппаратурын хүдэлхэ арга боломжо шалгагдаһан байна.

«Салют-6» — «Космос-1267» гэжэ комплекс иимэ замаар ниидэнэ:

—Газарай нюруунһаа эгээл саада захань—377 километр;

—Газарай нюруунһаа эгээл наада захань—335 километр;

—91,4 минута соо Газарые тойрон дабшана;

—замайнь һөөлжүү 51,6 градус.

Станциин ба хэмэл одоной бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбтэ ороһон мэдээсэлнүүд шэнжэлэгдэжэ байнхай.

БАЙГААЛИИЕ ХАМГААЛГЫН БА ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Байгаалиие хамгаалха бүхэроссин бүлгэмэй VII съезд дүүрэбэ

Байгаалида туһалха, тэрэниие сахин хамгаалха, мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэнэй аша туһада байгаалиин баялигуудые гамтай һайнаар хэрэглэхэ гэһэн партиин захяа заабариие дүүргэхэ талаар Байгаалиие сахин хамгаалдаг бүхэроссин бүлгэмэй (ВООП) гэшүүдэй ямараар ажаллажа байһан тухай асуудалые тус бүлгэмэй VII съездын делегадууд зүбшэн хэлсэбэ.

Олоной хабаадалгатай Россиин энэ бүлгэмэй съезд июниин 19-дэ Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал соо хүдэлмэреэ дүүргээ. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ехэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэ байһанай үндэһөөр 1981—1985 онуудта ВООП-ые хүгжөөхэ хараа түсэбүүд тодорхойлогдоһон байна.

СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор байгаалиие хамгаалха хэмжээ ябуулгануудай оруулагдаһан ушар 33 миллион хүнһөө бүридэһэн энэ бүлгэмэй ажал ябуулгые улам эдэбхижүүлхэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ.

Манай хүсэ шадалай, баялигай эшэ үндэһэн болохо газарта анхаралаа хандуулха гээшэ эдэнэй гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Эдэбхитэдэй хүсэлэл оролдолгонуудаар шухала зорилгонууд шиидхэгдэнэ. Гүйхэн уһа мүрэнүүдээр моторно онгосонуудай тамаралгые хорихо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Воронежско, Архангельска, Костромской, Московско областьнуудай, Марийн АССР-эй хэдэ хэдэн гол мүрэнүүдээр онгосонуудай тамаралга болюулагдаа.

Эдир халаан хадаа байгаалиие сахин хамгаалагшадай этигэл найдал, омогорхол болоно. Пионернууд болон һурагшад ехэ хэрэгтэ хабаадажа байһан тухайдаа шүлэгөөр элидхэбэ.

Байгаалиие хамгаалха талаар партиин программые бэелүүлхын тула ВООП-ой бүхы эмхинүүд, Россин байгаалиие сахин хамгаалагшад хүсэ шадалаа гамнахагүй, Эхэ оронойнгоо аша туһада байгаалиин нөөсэ баялигуудые гамтайгаар ашаглаха, сахин хамгаалха хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгонуудаа арьбадхаха юм гэжэ съездын делегадууд КПСС-эй Центральна Комитедые, Совет правительствые найдуулаа.

Байгаалиие сахин хамгаалха бүхэроссин бүлгэмэй уставта оруулагдаха нэмэлтэнүүдые, хубилалтануудые съезд баталан абаһан байна. ВООП-ой хүтэлбэрилхы зургаанууд —тэрэнэй Центральна Совет болон шалгалтын комисси һунгагдаба.

Пленум боложо, ВАСХНИЛ-ай академик В. Н. Виноградов ВООП-ой Центральна Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр дахинаа һунгагдаа.

(ТАСС).

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН — олоной зохёохы эдэбхи № 4

ЕХЭ ЗОРИЛГО ХАРААЛААБДИ

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэһэн партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болохо агропромышленна комплексые саашадань улам хүгжөөхэ, эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг эхээр үйлэдбэрилхэ гэшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин гол зорилго мүн гэжэ онсолон тэмдэглээ бэлэй. Тиин манай районой колхоз, совхозуудай һаалишад, үхэршэд түрэл партиингаа хараалһан зорилгонуудые сүм бэелүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула байша оной эхинһээ онсо эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мал ажалай продукциинуудые үйлэдбэрилжэ гүрэндэ худалдалгаа дээшэлүүлхэ талаар орон доторой һайн һайхан үүсхэл гаргаһан Черкасска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уряае районоймнай һаалишад, мал адуулагшад һайшаан дэмжэһэн юм. Тиигэжэ зунай бэлшээриин һарануудта үнеэдэйнгөө һү шэмые эрид дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ элбэгээр абажа, бэлэдхэлэй пунктда тушааха социалис мүрысөөндэ оролсохыень республикынгаа бүхы һаалишадта, һүнэй комплексүүдэй операторнуудта хандаа бэлэй. Имэ үүсхэл гаргахын урда тээ районоймнай колхоз, совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд, комплексүүдэй операторнууд, мал адуулагшад бии байгаа арга боломжоо заабол элирүүлэн хараадаа абаа. Зуһалангаа гарахын урда тээ үнгэргэгдэһэн хамтынгаа суглаан дээрэ хоорондоо яажа мүрысэхэ тухайгаа зүбшэн хэлсээ юм. Энэ социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар олон онол аргануудые дурадхаа һэн. Тодорхойлбол, зарим фермэнүүдэй коллективүүд гэрээгээр ажаллаха гэжэ шиидээ. Харин нүгөө дүүлынь дундуур һаалишадай мүрысөөнэй дүнгүүдые тусгаар амаралган согсолжо, эндэ эрхимлэгшэдые урмашуулхаар шиидэбэ. Тодорхойлбол, нажарай бэлшээриин һарануудта һү эхээр һаажа, гүрэндэ худалдахын тула һаалишан, үхэршэн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые элсүүлхэ тухай һанамжа хэлэһэн байха юм.

Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ районоймнай олоной колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлгэдэжэ, сагаан эдеэн эхээр абтаһан байна. Энэ дүн ноу харуулаад гэбэл, үбһэ тэжээлээр хомор үбэлэй, хабарай һарануудта ажахынуудай һаалишадай бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллахада, ямаршье бэрхэшээлэй дабагдаха байһыень гэршэлээ. Тусхайлан хэлэбэл, үнгэрһэн табан һарын туршада түсэбэй ёһоор бүхыдөө 28600 центнер һү гүрэндэ тушааха даабари 34955 центнертэ хүргэгдөө. Ингээд ерэхэдээ, районоймнай һаалишад гүрэндэ сагаан эдеэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб һараар уридшалан дүүргэбэ гэшэ. Тиихэдэ үнгэрһэн энэ хугасаа соо манай районой һаалишад бэлэдхэлэй пунктда нилээд һайн шанартай продукци тушааһан байха юм. Тодорхойлбол, табан һарын туршада гүрэндэ 2617,5 тонно һүн нэгэдэхи сортоор тушаагдаба гэшэ. Бидэнэй урилшалан багсаамжалхада түрүүшын хахад жэлэй эсэслэтэр бэлэдхэлэй пунктда үшөө 9 мянга шахуу центнер һүн эльгээгдэхэ байна. Ингээд ерэхэдээ хараалагдаһан түсэбнай бүхыдөө 15355 центнерээр үлүүлэгдэхэ болоно. Энэ яһала ехэ, һая наашадаашье туйлагдаагүй амжалта гэжэ тэмдэглэлтэй. Горитой ехэ амжалта туйлаха хэрэгтэ XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Победа», «Еланский» колхозуудай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Охин-Булагай, Хёлгын совхозуудай фермэнүүдэй коллективүүд нилээд ехэ хубитаяа оруулһан байха. Жэшээлбэл, «Победа» колхоз гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб 128,2 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынхиһөө горитой ехэ продукци худалдаа. Мүн Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Узко-Лугай һаалиин фермын коллектив хараалагдаһан даабаряа сүм дүүргэхэһээ гадна һайн шанартай һү хамагһаа ехээр тушаагаа. Имэрхүү жэшээ, баримтануудые тоолон хэлэбэл, захаһаа олон байха.

Манай районой һаалишад хоорондоо мүрысэн ажаллахадаа продукциингаа шанарые эрид һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Һүүлэй жэлнүүдтэ олохон ажахынуудай фермэнүүдэй коллективүүд үйлэдбэрилһэн һүнэйнгөө ехэнхи хубиие гүрэндэ нэгэдэхи сортоор тушаадаг болоо. Тиихэдэ Бэшүүрэй совхозой Анна Григорьевна Сахаровагай даалаг Шэбэртын фермын коллектив һааһан һүеэ бүхыдэнь эрхим шанартайгаар, нэгэдэхи сортоор тушаажа, горитой ехэ нэмэлтэ түлбэридэ хүртэбэ.

Һүүлэй мэдээгээр XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой А. Шваровой, И. Перелыгинэй хүтэлбэрилдэг фермэнүүд һаагдаһан һүеэ бүхыдэнь нэгэдэхи, хоёрдохи сортоор тушаагаа. Мүн «Рассвет» колхозой нэгэдэхи, хоёрдохи фермын коллектив бүхыдөө һаагдаһан һүнэйнгөө 82,8—86,9 процентые эрхим сортоор худалдаа. Саашань хэлэбэл, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой һаалишад һүнэй шанар һайжаруулха талаар амжалтатай.

Продукциин шанар дээшэлүүлхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ гээшэ. Һаалишадай мүрысөөндэ оролсоходонь продукциин шанар һайжаруулха эрилтэ табяад үнгэрдэггүй, харин тэрэниие туйлаха арга олгохо гэжэ оролдогдодог болоо. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хоорондоо зүбшэн хэлсэжэ, һаалишадай һанамжа, дурадхалнуудые хараадаа абалсан, һү тушаажа абаха тусхай байрануудые, шанарыень тодоруулха лаборатори шэнээр барижа, һаагдаһан һү хүргэхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо захалаа һэн. Мүн фермэ бүхэндэ үхэршэд, һаалишадай бар хүсөөр хэгдэдэг ажал оньһожоруулагдажа, малай байрада ариг сэбэр наринаар сахигдадаг болонхой.

Мүнөө районоймнай олонхи колхоз, совхозуудта һүнэй байра шэнээр баригдабашье, һү хүргэхэ, сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгээр дуталдана. Энэ талаар Госкомсельхозтехникэ фермэнүүдэй эрилтые дүүрэнээр ханганагүй.

Һаяхан КПСС-эй райком, районно Советэй гүйсэдком районой ажахынуудай һаалишадай үнгэрһэн май һарын социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо ажалай тэмсэлдэ шалгарагшадые тодорууланхай. Тодорхойлбол, һү үйлэдбэрилхэ май һарынгаа түсэб 181 процент, гүрэндэ худалдаха даабаряа 201 процент дүүргэһэн Охин-Булагай түбэй фермын коллектив эрхимлэжэ, партиин райкомой, арадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Тиихэдэ «Победа» колхозой, Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Заганай-Адагай, Хёлгын совхозой Доодо-Мангиртын, Билютын фермэнүүдэй коллективүүдэй ажал һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

Районоймнай һаалишадай хэһэн ажал яһала урагшатайшье һаа, усадхагдамаар дутагдалнуудтай. Нэн түрүүлэн һүнэй шанар тушаа тогтобол, зарим ажахынуудай фермэнүүд нэгэдэхи сортын шанартай һү бусадһаа багаар тушаана. Жэшээлбэл, «Еланский» колхозой, «Сибирь» совхозой фермэнүүд эрхим шанартай продукци худалдаха арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэнэгүй. Илангаяа Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Буйска фермын коллектив май һарада һаагдаһан һүнэйнгөө оройдоол 25 процентые нэгэдэхи сортоор тушаагаа. Энээнһээ гадна зунай бэлшээриин хаһын эхилхэтэй сасуу муу шанартай, үлүү ехэ гашалангир һүн схээр тушаагдадаг болоод байна. Тодорхойлбол, май һарада бүхыдөө 244 центнер һүн ямаршье сортын шанарта оруулагдангүй абтаһан. Энэ ямар ушарһааб гэбэл, нэгэдэхеэр, һаагдаһан һүеэ ариг сэбэрээр байлгаха, хүргэхэ талаар анхаралаа хандуулнагүй. Дурсагдагша ажахынуудай зунайнь байрада һү хүргэхэ, халагалха түхеэрэлгэнүүд үшөө тодхогдоогүй байшсо.

Нажарай намжаа дулаан, бэлшээриин сагта үнеэдэйнгээ һү шэмэ дээшэлүүлһэнэй ашаар сагаан эдеэ элбэгжүүлэе гэһэн үүсхэл бүхы республика дотороо гаргажа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад байна гэшэбди. Тиимэһээ энэ уряадаа хүрэжэ, хараалһанаа лаб бэелүүлхын тула һүнэйнгөө шанарые һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха байһамнай · дамжаггүй.

С. САНЖИЕВ,
арадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын һаалиин фермын үнинэй һаалишадай нэгэн Дулма Гармаевна Гармаева гансашье ажахы дотороо бэшэ, мүн район соогоо түрүү һуури эзэлдэг юм. Үнгэрһэн табан һарын туршада энэ нүхэрнай үнеэн бүриһөө 1018 килограмм һү һаажа, мүрысөөндэ дахяад эрхимлээ.

Мария Васильевна Чи-и «Рассвет» колхозой һаалиин хоёрдохи фермэдэ ажалладаг. Үнгэрһэн май һарын социалис мүрысөөнэй дүнгөөр тэрэ ажахы дотороо хоёрдохи һуури батаар эзэлээ.

Илангаяа залуу һаалишадай дунда хүндэтэй болоһон Полина Лазаревна Савельевае танихагүй, мэдэхэгүй, хүн «Рассвет» колхоздо байхагүй. Энэ нүхэрнай гурбадахи фермэдэ һаалишанаар үнихэнэй ажаллана. Һү ехээр һаахынгаа хажуугаар тэрэ ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэ юм.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ЭЛИРҮҮЛНЭБДИ

Түрэл партиингаа түүхэтэ XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр зоригжоһон манай совхозой һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. Һүүлэй дүнгөөр совхоз дотор дэлгэрһэн ажалай тэмсэлдэ Г. Н. Егоровой хүтэлбэрилдэг Дээдэ-Мангиртын комсомол-залуушуулай коллектив эрхимлэжэ гаранхай. Дурсагдагша фермын һаалишад һү һаажа, гүрэндэ тушааха һара бүриингөө түсэб сүм дүүргэхэһээ гадна, продукциингаа шанарые эрид һайжаруулһан байна. Тодорхойлон хэлэбэл, үнгэрһэн табан һарын туршада бүхыдөө тушаагдаһан һүнэйнгөө 79,2 процентые нэгэдэхи сортын сэгнэлтэтэйгээр бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

Тус фермын коллективэй туйлаһан илалтые анхаралтайгаар шэнжэлхэдэ, һү схээр һаажа, продукциин шанар эрид һайжаруулха арга боломжын бии байһые элишэлэн харуулаа. Үбһэ тэжээлээр хомор үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ бараг һайнаар ондо оруулхын хажуугаар һү шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ хүшэрхэн хэрэг байба. Имэ бэрхэшээлые дабажа гарахын тула ехэхэн ажал хэгдээ. Нэн түрүүн бүхы зүйлэй тэжээл бүридхэлдэ абтажа, үбэлдөө малаа бүлеэдхэгдэһэн үһаар үндалуулха хүдэлмэри эмхидхээбди. Энээнһээ гадна, тэжээлдэ нэмэри болгон нарһанай шэлбүүһэ бэлэдхэжэ, тэрэнээ һолоомотой холижо, хэршэхэ ажалнай март һарын хахадлатар таһалгаряагүй ябуулагдаа. Эдэ бүхы тэжээлээ талха тарянай зүйлтэй холижо, ууралда дэбтээгээд, малдаа эдюулдэг байгаабди. Энэ арга илангаяа Дээдэ-Мангиртын фермэдэ һайнаар нэбтэрүүлэгдээ.

Үбэлжэлгын хүшэр хаһада нимэрхүү онол арга зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар совхоз доторнай дурсагдагша коллектив хамагһаа ехээр һү һаажа, һара бүхэндэ шалгардаг байһан гээшэ. Һалхитай, хахир хүйтэн апрель һарада тус фермэ һү абаха даабаряа 200 процент дүүргээ һэн. Һаяхан фермэнүүдэй коллективүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолхodомнай сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ хахад жэлэймнай даабари һараар урид дүүргэгдэһэн байба.

Совхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Наталья Ивановна Земскова эрхимлэнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө тэрэ 1137 килограмм һү абаһан байна. Мүн залуу һаалишадай нэгэн Любовь Семеновна Носкова, партиин гэшүүн Анна Филаретовна Нестерова гэгшэд үнеэн бүриһөө 1030—1045 килограмм һү һаагаа.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, шадамараар хүтэлбэрилөөд байбал, ажалай энэ тэмсэлдэ оролсоһон хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые бадарган орьёлуулжа болохо байна. Олоной үүсхэлые дэмжэхынгээ хажуугаар түрүүшүүлэй һанамжа, дурадхалыень анхаралтайгаар шэнжэлээд, онол аргануудыень үйлэдбэри дээрээ хэрэглэһэн хүн заабол амжалта туйлаха. Энээниие Дээдэ-Мангиртын һаалишад бодото ажалаараа гэршэлээ.

Үбэлжэлгын эхиндэ болоһон суглаан дээрэ үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлгээр социалис уялгануудай абтаһанай удаа комсомол-залуушуулай коллектив эгээн түрүүлэн малаа заабол буйлуулагдан шанаржуулагдаһан тэжээлээр эдеэлүүлжэ захалаа һэн. Һүүлээрнь эндэ элдэб онол арганууд нэбтэрүүлэгдэжэ туршагдаа. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ тухай тогтобол, эндэ мүрысөөнэйнь гуримууд хоёр янзын байгаа юм. Жэшээлбэл, урдандаа эрхимлэгшэдэй амяарханаа мүрысэхэдэнь, дундуур зэргэдэ ябагшад баһал өөһэд хоорондоо шадабаряа туршалсадаг байгаа. Хэрбээ энэ хоёрдохи бүлэгэй мүрысөөндэ эрхимлэбэл, саашадаа нэгэдэхи бүлэгэй мүрысөөндэ оролсохо эрхэдэ хүртэдэг байһан юм. Ингэжэ тус фермэдэ гээгдэгшэдынь үсөөржэ захалаа һэн.

Мүрысөөндэ эрхимлэгшэдые урмашуулха гурим зохидоор зохёогдонхой. Хэрбээ арбан хоногой дүнгөөр эрхимлэһэн коллективэй хүндэдэ зорюулжа, совхозой түбтэ ажалай алдар солын Улаан туг үргэгдэнэ. Тиихэдэ түрүү һаалишадай илалта туйлабал, фермэдэнь баһал Улаан туг үргэгдэдэг гуримтай. Һарын дүнгөөр мүрысөөндэ шалгарагшадай нэрэ обог хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнэ.

В. ХАНДАЖАПОВ,
Хёлгын совхозой парткомой секретарь.

ОЛООРОО ЗҮБШЭХЭДЭ АЛДУУГҮЙ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үбэлэй һарануудта манай колхозой һаалиин бүхы гурбан фермын коллектив яһала һайнаар ажаллажа гараа гэжэ тэмдэглэлтэй. Илангаяа манай фермэдэ һара бүхэндэ һү үйлэдбэрилхөөр хараалагдаһан түсэбнай сүм дүүргэгдэдэг байгаа юм. Жэшээлбэл, март һарада даабаряа 150 процент бэелүүлбэл, апрелиин түсэб 20 процентээр үлүүлэгдээ. Харин үнгэрһэн май һарымнай даабари арбан хоногоор урдишалан дүүргэгдэхэһээ гадна 50 центнер һүн үлүү үйлэдбэрилэгдэһэн байха. Һаалишаднай түсэбөө бэелүүлхын хажуугаар һайн шанартай продукци гүрэндэ тушааха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг заншалтай. Тиимэһээ үнгэрһэн һарануудта һаагдаһан һүнэймнай дииләнхи хубинь нэгэдэхи сортоор тушаагдаһан байна.

Имэ амжалта яагаад туйлагдабаб гэбэл, нэгэдэхеэр, бидэ бүхы ажалаа бултадаа хамтаржа зүбшэн хэлсээд бүтээдэг гуримтайбди. Тодорхойлбол, хамтынгаа суглаан дээрэ саашанхи зорилгонуудаа зүбшэн хэлсэхэ үедэ социалис уялганууд баталагдан абтадаг гээшэ. Эндэ бидэ үнеэдэйнгээ һү шэмые яагаад дээшэлүүлхэ тушаа хөөрэлдэжэ, ямар онол арга ажалдаа нэбтэрүүлхэ байһанаа тодорхойлнобди. Тиигэжэ социалис уялга абаха үедэ һаалишан, үхэршэн бүхэн һанамжа, дурадхалнуудаа дэлгэдэг заншалтай.

Зунай бэлшээридэ гарахаһаа урид дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абижа, районойнгоо бусад ажахынуудай фермэнүүдэй коллективүүдтэй хамта һү ехээр һаажа тушаахаар республика дотороо үүсхэл гаргахадаа бидэ зундаа хэхэ хүдэлмэри тухайгаа нүхэдэй ёһоор зүбшөө һэмди. Эндэ гол түлэб һаагдаһан һүнэй шанар доошолуулхагүй гэхэ гү, али үйлэдбэрилэгдэһэн продукцияа тэрэ дороо сэбэрлэжэ, булагай шудэ ташама хүйтэн уһан соо хүргэхэ түхеэрэлгэ бариха тухай хэлсэгдээ. Мүн зунай һарануудта үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхын тула һүниин сагта малаа заабол бэлшээхэ арга боломжоёо хаража үзэбэбди. Ушарынь хадаа, нажарайнмай байра һууринһаа 25 километрэй зайда, ой тайга соо түбхинэнхэй юм. Тиимэһээ үдэрынь ой модон соогуур үнеэдээ манабашье һүниндөө эндэ бэлшээхэнь хүшэр. Хэрбээ һүниндөө ой тайгада малаа манабалнай үнеэд һүниин нэрэмхэндэ таража, үглөөгүүр эртын һаамай эхилтэр үхэршэднай бултыень суглуулжа үрдихэгүй байна ха юм. Бидэ хэлсэхэдээ һүрэгөө хоёр бүлэг болгоод шэнэншэг модотой ойдо манаха гэлсээбди. Юуб гэхэдэ, хура бороогоор хомор эдэ үдэрнүүдтэ ногоотой бэлшээриингээ сайнаар гандахаһаа урид хүсэдөөр хэрэглэжэ үрдеэгүй һаа, яагаад зорилгоёо бэелүүлхэбибди.

Манай коллектив зунай һарануудта бүхыдөө 2300 центнер һү һааха гэхэ гү. али үнеэн бүхэнһөө 1200 килограмм һү абахаар социалис уялгатай юм. Фермэдэмнай дүршэлтэй һаалишад олон. Жэшээлбэл, А. Т. Афанасьева, У. Н. Разуваева гэгшэд һара бүри даабаряа үлүүлнэ.

А. ВАСИЛЬЕВА,
«Рассвет» колхозой һаалиин 3-дахи фермын һаалишан.

ШАНАРТА ШАНГА ЭРИЛТЭТЭЙБДИ

РАЙОНОЙМНАЙ һаалишадай республика дотороо үүсхэл гаргаһанда бидэшье урматайбди. Энэ тэмсэл хадаа саашадаа продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлхэ байна ха юм.

Манай фермын коллектив һү ехээр һаажа, шанарыень һайжаруулха талаар 9-дэхи, 10-дахи, мүн энэ табан жэлэй туршада тэмсэжэ ябанабди. Энэмнай яһалал үнинэй гээшэ. Үнгэрһэн хоёр табан жэлээ бидэ һайнаар үнгэргөөбди. Тодорхойлбол, энэ хугасаа соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө сүм дүүргэхэһээ гадна үйлэдбэрилһэн продукцияа гансал нэгэдэхи сортоор тушаадаг болоһомнай ехэ илалта гээшэ. Нёдондо продукциин шанарай талаар манай ажахын республика дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн ушар энээниие батаар гэршэлнэ. Имэ илалта туйлаһандаа совхознай автомашинаар, үхэршэн, Николай Фролов «ИЖ-Юпитер» мотоциклаар, һаалишаднай һарынгаа салин хүлһэнэй хэмжээнэй мүнгэн шангаар урмашуулагдаа һэн.

Шанарай түлөө тэмсэхэ гээшэ ямар нэгэн саг зуурын хэрэг бэшэ, харин үдэр бүриин, саг үргэлжын шангахан эрмэлзэл, хүдэлмэри юм. Эрхим шанартай продукци гүрэндэ тушаахын тула хүн бүхэн өөрынгөө оролдолго гаргаха байна гээшэ. Манай фермын лаборантка Мария Дармаева һаалишан бүхэнэй даажа абаһан бүлэг үнеэдэйнь һүнэй шанар, тоһолигыень тодорхойлдог. Хэрбээ ямар нэгэн һаалишанай асаржа тушааһан һүнэйнь тоһолигой доошолһон байбал, үнеэдэ үшөө һайнаар һаадаггүй байһаниинь элирүүлэгдэжэ, дутагдалынь дары усадхагдана. Ингээд эрхэдээ шанар һайжаруулхын тула булта нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө гэһэн уряа доро тэмсэл ябуулагдадаг байна.

Һаалишаднай үнеэ һааха аппарадуудаа һаам бүхэнэй һүүлээр угаажа сэбэрлэдэг. Харин бүхы түхеэрэлгээ, аппаратурануудаа үнжөөд лэ задалжа сэбэрлэдэг заншалтай. Үнеэ һаахын урда тээ һаалишан бүхэн дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаадаг гуримтай.

Һаагдаһан һүеэ шэбхын эхүүн үнэртэй байра соо удаан байлгадаггүйбди. Хүнэгөө дүүргэһээр лэ һү тушаажа абадаг тусхай байрада абаашажа һайса шүүгээд, бидонууд соо юулэгдэжэ, хүйтэн уһатай ванна соо табигдажа хүргэгдэнэ.

Һүнэй шанар дээшэлүүлхэ гэбэл, үнеэдэйнгээ байрые заабол сэбэр байлгаха хэрэгтэй. Һаалиин урда тээ эхүүн агаарынь гаргахаар бүхы үрхэ, сонгонуудыень нээдэгбди. Манай фермын малай байра хуушаранхай. Тиимэшье һаа нэмэртээ бүхэдынь сагаададабди.

Фермэдэмнай һү хүргэхэ оньһон түхеэрэлгэ бии байһан юм. Тэрээн соо һаагдаһан һүеэ тэрэ дороо шүүгээд хэхэдэмнай үнишье болонгүй түхеэрэлгымнай бүхы ханань хурга зузаан тоһоор хүшаг- [illegible]

[illegible] сугларнагүй.

Манай фермэ хүршэ Д... баатын һаалишадтай мүры... сэдэг. Һүүлэй жэлнүүдтэ эд... нэр шанарай талаар ехэх... амжалта туйладаг болонхой...

Продукциин шанар дээш... лүүлхэдээ һаалишан, үхэр... шэн бүхэн нэмэлтэ түлбэрид... хүртэнэ. Тиимэһээ бултадаа... оролдодог болонхойбди.

Бэшүүрэй тоһоной заво... һүүлэй жэлнүүдтэ манда ех... хэн туһа хүргэнэ. Жэшээлбэ... һү шүүхэ шүүр, дэлэн арш... ха бүдөөр, һүнэй сорго... дые сэбэрлэхэ түхеэрэлг... нүүдээр хүсэдөөр хангада...

Бидэ үбэлжэлгын үедэ аб... һан уялгаяа дүүргэжэ, түсэ... һөө гадуур 16 центнер һ... тушаагаабди. Үнгэрһэн үб... лэй һарануудта малаа онд... оруулхань бэрхэтэй байга... Сэхыень хэлэхэдэ, үбэлжэ... гээ гансал һолоомоор үнгэ... гөөбди. Тэрэ холо Амар... сбластьһоо асаргадаһан һ... лоомоёо хэршэжэ гурил бо... гоод талха тарянай зүйлт... холижо ууралда дэбтээгэ... үнеэдтээ үгэдэг һэмди.

Үбэлэй һарануудта бидэ [illegible]

ЭМХИДХЭЛҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Ниитын адууһа мал харууһалагшадай эгээл хүшэр хүндэ, нилээд бэрхэтэй хаһа — үбэлжэлгэ үнгэржэ, мал адуулагшад, һаалишад бага зэргэ зали абаба. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ зарим нэгэ харюусалгагүй, юумэндэ хайша хэрэгээр хандагуудта ехэхэн һургаал болоһон байха.

Манай колхозой һаалиин фермын коллектив энэ үбэлжэлгээ яһала һайнаар, зарим тэды амжалтатайгаарше үнгэргөө. Тодорхойлбол, һү үйлэдбэрилгэ нёдондоной энэ үеынхиһөө 24 процентээр, гүрэндэ худалдалгань 31 процентээр дээшэлһэн байна. Тиихэдэ малай гарза хорооһоо тэхэ гү, али энэ үедэ тугалнуудай үхэл гарза 40 процентээр доошолоо. Энэ илалта һаалишадай, мал харууһалагшадай, мэргэжэлтэдэй бүхы ажалаа һайнаар эмхидхэжэ ябуулһанай аша үрэ мүн.

Үбэлжэлгын эхиндэ ниитымнай адууһа малда эдюулхэ, үбһэн, һолоомон, талха тарянай зүйл тон бага байгаа юм. Тиимэһээнь малаа һайнаар ондо оруулхын тула бүхы тэжээлээ ашаүрэтэйгөөр гаргашалха онол арга хэрэглэһэн байнабди.

Янгинама хүйтэн үбэлэй, һалхитай хахир хабарай һарануудые дабахын тула гансашье тэжээл хэрэгтэй бэшэ, мүн ажалаа һайнаар эмхидхэхэ эрилтэ табигдаа. Ушарынь хадаа үбэлжэлгын бүхы бэрхэшээлые һаалишан, малшан бүхэнэй эмхитэй һайн ажалаар дабаха аргатай байгаа гэшэбди. Тиимэһээ мал ажалда заабол дүршэлтэй хүнүүдые олоор, томилхо гэшэ онсо шухалада тоологдоно. Манай колхозой һаалиин фермэдэ дүй дүршэлтэй һаалишадтай хамта залуушуул олоор ажалладаг. Правлени, партийна организаци һүүлэй жэлнүүдтэ фермэнүүдтэ залуушуулай олоороо хүдэлмэрилхөөр арга боломжо байгуулһан байха юм. Тиимэһээ энэ коллективтэ арбадахи класс дүүргэһэн гү, али сэрэгэй албанһаа табигдаһан залуу хүбүүд, басагад һаалишанаар, тугалшанаар, үхэршэнөөр ажаллаха дуратай байдаг.

Бидэ фермэдэ залуушуулай ерэхэтэй адли бүлэг тугал гү, али үнеэдые даалгажа үгэдэггүйбди. Нэн түрүүлэн дүршэлтэй һаалишад, туталшадтай хамта ажалладаг заншалтай. Һурган-хүмүүжүүлэгшэдэйнгээ заабари доро хүдэлмэрилжэ, онол аргадань, онсо «нюусадань» һуража дүршэһэнэйнь һүүлээр «багшынгаа» дурадхалаар бүлэг үнеэ гү, али тугал даажа абадаг гуримтай.

Залуушуулые һургажа дүршүүлэгшэд мүрысэхэдөө гансашье өөрынгөө хүдэлмэриин дүнгөөр бэшэ, мүн һурагшынгаа али зэргын шадабаритай болоһоор эрхимлэлһэниинь тодоруулагдадаг. Хэрбээ хоёр басагадые дахуулжа ажаллахадаа, эрхим амжалта туйлабал, шалгарһанда тоологдоно. Саашадаа эдэ басагадайнь амяараа ажалладаг болоходо мүрысөөнэйнь дүн баһал ондоогоор согсологдоно. Эндэ гансашье өөрынь хэһэн ажалай бэшэ, мүн тэрэ хоёр басагадайнь туйлаһан дүн хараада абтана. Иимэһээ һурган-хүмүүжүүлэгшэд һурагшадтаа бүхы онол аргаяа ойлгуулжа үгэхые оролдоно.

Социалис мүрысөөнэй гуримда оруулагдаһан энэ арга нэн түрүүлэн дүршэлтэй залуу һаалишадые олошоруулха, шадабари мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһатай байдаг юм. Мүнөө фермэдэмнай ажалладаг дүршэлтэй һаалишад Н. С. Синицына, В. Н. Смолина, Т. Д. Кузнецова, Н. Е. Смолина, тугалшан А. П. Некипелова гэгшэд олохон залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаһан байха.

Эдэ нүхэдэй зариманиинь үбэлэй һарануудта дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр эрхимлэһэндээ ВДНХ-да Москва ошохо путёвкоор шагнагдаһан юм. Нэрлэбэл, энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 1.500, мүн дээшэшье килограмм һү һааһан М. С. Архипова, В. И. Смолина, П. Т. Протасова, Т. Д. Кузнецова, Н. Е. Смолина гэгшэд нимэ шагналда хүртөө. Тиихэдэ тугалшан А. П. Некипелова бүлэг тугалнуудаа боксово аргаар, нэгэшье гарзагүйгөөр харууһалжа, шэгнүүрыень хоног бүридэ 640 граммаар нэмээжэ, мүрысөөндэ эрхимлэһэн юм. Мүнөө энэ нүхэрнай курортдо амарха путёвкоор шагнагданхай.

Һү ехээр һааха хэрэгтэ үхэршэд хубитаяа горитойгоор оруулна. Эдэнэрнай үнеэдээ һайнаар хооллуулжа, зунай сагта ногоогоор элбэг бэлшээридэ манана. Мүнөө колхозоймнай фермэдэ И. Н. Рукасуев, Н. Е. Галушин гэгшэд олон жэлэй туршада үхэршэнөөр ажаллана. Эдэнэр һаалишадтал адли залуу хүбүүдые өөрынгөө дүй дүршэлдэ һургана.

Хараалһан зорилгоёо заабол бэелүүлхын тула һаалишаднай эдэ үдэрнүүдтэ бии байгаа арга боломжоёо хэрэглэн, бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа эхилбэ. Юуб гэхэдэ, мүрысэгшэдэймнай туйлаһаг ээлжээтэ илалта имагтал ажалайнь эмхидхэлһээ эхи үндэһэтэй һэмнай.

Р. СМОЛИНА,
«Победа» колхозой һү үйлэдбэрилдэг цехэй начальник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. А. СМОЛИНА.

Энэ хуудаһые манай тусхай корреспондент Вл. Жигжитов бэлдэжэ, фото-зурагуудыень П. Бель... буулгаһан байна.

МҮНӨӨДЭР—МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ҮДЭР

ЭЛҮҮР ЭНХЫЕ ХАМГААЛГА —ХҮНДЭТЭИ УЯЛГА

Манай республикын элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд гол хүсэн үнгэрһэн табан жэлдэ «Арадай элүүрые хамгаалга саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон мүн энэ асуудалаар КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй табан жэлдэ абаһан тогтоолнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ зоригоо хүлэлһэн байгаа.

Республикын партиина, совет, ажахын органууд, элүүрые хамгаалгын министерствын хамтын оролдолгоор эмнэлгын эмхи зургаануудай материально-техническэ үндэһэ үшөөр бэхижэбэ. Тодорхойлон хэлэбэл, Улаан-Үдын Октябрьска районой поликлиникэтэй томо больница, Советскэ районой хүүгэдэй больница, Северобайкальск городто, «Новый Уоян», Северомуйск посёлогуудта больницын комплексүүд, Кабанскын, Орлик болон Баргузинай районуудай больницын шэнэ корпусууд, ушаланай хананай диспансер, хэдэн типовой поликлиникүүд һүүлэй табан жэлэй туршада ашаглагдаа.

Больницануудай оронуудай тоо арбадахи табан жэлдэ 12,3 процентээр ургаа. Республикымнай эмнэлгын зургаанууд үнгэрһэн табан жэлэй туршада орёо оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаа байгаа. Бүхыдөө 8,2 миллион түхэригэй оньһон техникэ абтаһан юм. Промышленна олонхи предприятинүүд өөрынгөө эмнэлгын пунктнууд, шефскэ туһаламжа үзүүлдэг эмхи зургаануудаа медицинскэ техникээр һайнаар хангадаг болоо. Ганса 1980 ондо, жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын промышленна предприятинүүд 12 мянган түхэригэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абаһан байна. Авиационно, «Электромашина» заводууд, нарин сэмбын комбинат, «Буритстрой» нэгэдэл, мүн Загарайн, Улаан-Үдын, Кабанскын, Сэлэнгын, Баргажанай, Бэшүүрэй районуудай промышленна предприятинүүд медицинскэ оньһон техникэ илангаяа ехээр худалдажа абанхай гэжэ тэмдэглэхэ болоно.

Арбадахи табан жэлэй туршада врачнуудай тоо 34 процентээр, медицинскэ тусхай дунда мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 19 процентээр ургаа.

Врачнууд болон тусхай дунда мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабарияа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулна. Жэл бүри 300 гаран врач түбэй хизаар болон областнуудта эльгээгдэжэ, мэргэжэл дээшэлүүлхэ курснуудые гарана, республикадамнай 30—35 дахин семинар, конференцинүүд үнгэргэгдэнэ. Тиихэдэ онкологи, гастроэнтерологиин болон бусад үбшэ аргалха талаар түрүү онол аргануудые врачнууд нурана. Томо томо городуудай клиникэнүүдтэ элитэ мэргэжэлтэдэй хабаадалгатай областьнууд хоорондын семинарнууд үнгэргэгдэжэ байдаг. Мүн тусхай дунда мэргэжэлтэй 1500 хүдэлмэрилэгшэд республика соогоо мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курснуудые гараа.

Элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай материальна баазые бэхижүүлһэнэй, мүнөө үеын оньһон техникээр хангаһанай, кадрнуудай мэргэжэл шадабарине дээшэлүүлһэнэй ашаар хүнэй үбшэ элирүүлхэ, тодоруулха, аргалха шэнэ онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Манай парти, правительство совет хүнэй бэеын элүүрые хамгаалха хүдэлмэрине социальна шухала хэрэг гэжэ тоолодог тула хүн зониие медицинскэ талаар хангалгын шанарые саашадань дээшэлүүлхэ эрилтэ партийна, совет, ажахын органуудай урда табижа байдаг.

«Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан гараһан тогтоолой ёһоор медицинскэ хангалга манай республика дотор улам түргэнөөр хүгжөөгдэхэ болоно. Шэнэ табан жэлдэ манай республика дотор 1000 шахуу оронтой больницанууд, 3082 хүнэй бэеэ үзүүлхэ поликлиникэнүүд шэнээр баригдаха юм. Тиихэдэ Улаан-Үдэдэ психиатрическа, шүдэ аргалдаг поликлиникэнүүд, нарайлалгын гэр, Шэнэ-Бэрээндэ, Хэжэнгэдэ, Мухар-Шэбэртэ поликлиникэтэй больницанууд болон үшөө хэдэн хэдэн типовой поликлиникэнүүд энэ табан жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Үбшэн хүнүүдэй эгээн олоороо ябадаг газар гэхэдэ, поликлиникэ, диспансер, амбулаторинууд болон фельдшерскэ пунктнууд болоно. Ушар иимэһээ ажал хэдэг хүнүүдтэ бэеэ үзүүлхэдэнь таатай зохид эрхэ байдал олгохо зорилгоор городуудай, районуудай түбүүдэй эмнэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриин график ажалшадта таатайгаар хубилгагдаха ёһотой. Үдэшын сагта, суббото болон амаралтын үдэрнүүдтэ үбшэлһэн хүнүүдые олоор үзэдэг болохо, доктортo бэеэ үзүүлхэ талонуудай түрим тогтоохо, хүнүүдые телефоноор ээлжээндэ бэшэдэг болохо гэхэ мэтэ шэнэ зүйлнүүд манай республикын эмнэлгын эмхи зургаанuудта нэбтэрүүлэгдэхэ байна. Тэрээнһээ гадуур гансал үбшэлһэн хүнүүдые бэшэ, харин бүхы хүн зониие, нэн түрүүн үхибүүдые, предприятинууд, барилга, транспорт болон хүдөө ажахыда ажалладаг эхэнэрнүүдэй бэе ходо үзэжэ байха зорилго байгша онһоо бэелүүлжэ эхилхэмнай.

Совет гэр бүлые бэхижүүлхэ, үхибүүдээ элүүр энхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь али болохо туһаламжа үзүүлхэ, бага үхибүүтэй байбалнь, шалаха соогоо хүдэлмэридэ хабаадаха арга боломжо совет хүнүүдтэ олгогдоно гээшэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд, «Үхибүүдтэй гэр бүлэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа улам үргэдхэхэ талаар хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол энэниие элеэр гэршэлнэ. Ушар иимэһээ эхэнүүд болон үхибүүдтэ хүргэдэг туһаламжаяа саашадань улам һайжаруулха зорилго медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

Промышленна предприятинуудта хүдэлмэришэдэй һайнаар ажаллаха эрхэ байдалые хангаха тушаа комплексно түсэбүүдтэй зохилдуулан, бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэриие оньһожоруулха, үйлэдбэри дээрэ түхеэрэлгэнүүдэй шууяа бага болгохо, хүдэлмэришэдэй ажалладаг газарые һайнаар гэрэлтүүлхэ гэхэ мэтэшэлэн нэмэлтэ хэмжээнүүд арбадахи табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэһэн байна. Эдэ бүхы хүдэлмэри дүүргэлгэдэ, юһэдэхи табан жэлтэй сасуулбал, 1,6 дахин ехэ мүнгэ зөөри гаргаһалагдаа. Тиигэжэ республикын 26 мянган хүдэлмэришэнэй ажалай эрхэ байдал үнгэрэгшэ табан жэлдэ һайжаруулагдаба.

Захааминай районой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд Зэдын комбинадай хүдэлмэришэдэй, Гусиноозерскын медигүүд — нүүрһэшэдэй болон Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгашадай, Загарайн, Хоринин, Прибайкалиин районуудай медигүүд модошодой ажаллаха эрхэ байдалые һайжаруулха талаар хубитаяа нилээд ехээр оруулһан байна.

Түрэл партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, эдеэ хоол үйлэдбэрилэн гаргадаг хүнүүд — хүдөө ажахын бүхы ажалшадые медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй халуун анхаралаар хүреэлхэ зорилготойбди.

Республикымнай санитарна гэгээрэлэй албанай хүдэлмэрилэгшэд партиина, совет арадай хиналтын зургаануудай туһаламжаар хүн зоной ажалай ба ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха, байгаали хамгаалха, халдабарита үбшэнһөө һэргылхэ асуудалнуудаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, һүүлэй табан жэл соо гэдэһэ доторой үбшэнэй халдаха ушар 28 процентээр доошолоо.

Манай республикада медицинскэ олон мянган хүдэлмэрилэгшэд тоологдоно. Тэдэнэй үүсхэлтэ, зохёохы, үнэн сэхэ ажалаар хүн зоной энхэ элүүр ябаха эрхэ байдал хангагдаха, тэрээнһээ уламжалан, Эхэ ороноймнай экономическа болон оборонно хүсэн бэхижэхэ байна. Тиимэһээ манай харюусалга ехэшье, хүндэтэйшье гээшэ.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалдаа коммунис ёһоор хандаха тушаа хүдэлөөн, эрхим отделени, кабинет, пост, мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурс-хаpалганууд ажалдаа амжалтануудые туйлаха хэрэгтэмнай нүлөөлнэ.

Олоной хэрэгтэ оролдосотойгоор хандадаг, эрхим һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хододоо урмашуулагдажа байдаг. Арбадахи табан жэлэй дүнгүүдээр олон хүн орден, медаляар шагнагдахаар зууршалагданхай. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада 83 хүн «Элүүрые хамгаалгын эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгээр, 1500 хүн «Арбадахи табан жэлэй ударник», «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагдаһан байна. Тиихэдэ 67 хүндэ «РСФСР-эй габьяата врач», «Буряадай АССР-эй габьяата врач» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Үнгэрэгшэ, 1980 оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Баунтын район — нэгэдэхи, Хоринин район — хоёрдохи, Прибайкалиин район гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй тоо улам олошорно.

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон республикымнай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлдэ урма зоригтойгоор ажаллажа эхилэнхэй.

Л. МАДЫЕВА,
республикын элүүрые хамгаалгын министр.

ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНАЙ 40 ЖЭЛ ҮГЛӨӨДЭР ГҮЙСЭХЭНЬ

ДАЙНАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН ТҮҮХЭТЭ ҺУРГААЛ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үйлэ хэрэгүүдэй түүхын гүн руу хододон ошохо тума империализмын дэгжээн тэнжээһэн үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэй герман фашизмые совет арадай ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй даража, илалта туйлаһанай удха шанарые улам гүнзэгыгөөр мэдэрнэбди. Совет арад өөрынгөө шэн зоригто баатар тэмсэлээр Агуу Октябриин туйлалтануудые аршалан хамгаалһан, дэлхэй дээрэ анха түрүүшын социалис гүрэниие үгы хэхэ уласхоорндын империализмын һэдэлгэдэ шанга сохилто үгэһэн байна.

Бүхы дэлхэйдэ гал дүлөөр соробхилон үнгэрһэн дайн хадаа империализмын доботолхы гол хүсэнүүдэй дэлхэй дээрэ анха түрүүшын социалис гүрэндэ эсэргүү эгээл ехэ, эгээл шанга тулалдаан байһан. Энэ дайн хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ болоһон бүхы дайн сэрэгһээ эгээл ехэ хохидолтойнь, эгээл ехэ аюултайнь болоно.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда зэбсэгтэ хүсөөр урда урдаһаа тулалдаанда бодоһон хоёр тала бэе бэедээ эсэргүү социальна хоёр байгуулалтын тэмсэл байһан тула яаха аргагүй ангиин тэмсэлэй шэнжэтэй байһан. Тиимэһээ энэ тулалдаан айхабтар шанга, эрид шууд ба бэе бэетээ зосоошэгүй байгаа бшуу. Энэ дайнда иматал ниитынгээ байгуулалтын талаар бүлюу һайн байдалтайнь илалта туйлажа гараха аргатай байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлагдаһан илалта бүхы хүн түрэлтэнэй ажабайдалда гүн гүнзэгы хүоилалта асаран, дэлхэйн хүгжэлтын дашаасада шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн гээшэ. Хэрээ тэрэ илалтын туйлагдаагүй гээшэ һаа, хүн түрэлтэнэй хуби заяан айхабтар хүшэр хүндэ, гашуудал зосолонтой болохо һэн. Дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо гэжэ тэгүүлһэн фашистнууд хүн зониие эгээл муухайгаар оогоолшолхо, хүгжэн һалбаралга ба соёл гэгээрэлэй талаар олон зуун жэлэй үедэ дэлхэйн хүн зоной хэһэн туйлалтанууд усадхагдаха, хэдэн арбаад миллион хүнүүд алуулагдаха байһан. «Шэнэ журам тогтоохо» гэһэн уряа лозунг бариһан фашистнууд хаа хаанагүй, эзэмдэһэн лэ газартаа бэеэ даанхайгаар ажаһууха, арадуудай эрхэ сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ хамаг бүхы арга боломжонуудые зэрлиг муухайгаар даража, фашис диктатура тогтоодог бэлэй.

Фашизмые бута сохилго хадаа нэн түрүүн сэрэгэй талаар илалта байһан. Энээндэ Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн байха юм. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ «... сэрэгэй гол тулалдаанууд совет-герман фронт дээрэ болоһон. Бодолго дээрэнь абаха болоо һаа, эндэ гансахан совет арадай хуби заяан бэшэ, харин бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяан шиидхэгдэжэ байһан», — гээд Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглээ бэлэй.

Нэн түрүүн совет арадай илалтын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанар юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай гурбан зорилго шиидхэһэн. Нэгэдэхеэр, совет арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд энэ дайнда гол шиидхэхы хүсэн боложо, үзэгдөөгүй шанга, шуһа ехэтэ тулалдаанда дайсанай добтолгые зогсоожо, герман фашизмын дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо зэмда хаалта табижа, немец фашистнуудай дарлалтаһаа бусад оронуудай арадуудые абарһан гээшэ.

Хоёрдохёор, хохидол ехэтэй тулалдаанда совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд дайсанай сэрэгүүдые, буу зэбсэг, сэрэгэй техникэ олоор үгы хэжэ, дай хэхэ хүсэ шадалыень бүхыдэнь һуларуулжа, Гитлертэ эсэргүү коалициин талаар союзнигуудайнгаа байдалые дайнай бусад газарнуудта хүнгэдхэһэн байна. Совет-герман фронт дээрэ вермахтын гол хүсэнүүд бута сохигдоо. Тодорхойлон хэлэбэл, дэлхэйн хоёрдохи дайнда Германиин ниитэ гээлтэ хоролтынь (алуулһан, шархатаһан ба плендэ абтаһан) 13,6 миллион хүн болоо һаань, совет-герман фронтдо энэ тоо 10 миллиондо хүрэһэн байха юм. Эндэ дайсан өөрынгөө буу зэбсэгэй гол хубиие алдаһан: дайшалхы 70 мянгаһаа дээшэ самолёт (70 шахуу процентнь), 50 мянга шахуу танк ба добтолхы зэбсэгүүд (75 процентнь), артиллерийскэ 167 буу (74 процентнь), 2500-һаа дээшэ элдэб корабль ба бусад судханууд усадхагдаа һэн.

Сталинград, Курск шадар, Днепр мүрэн дээрэ болоһон хэм хэмжүүрэйнгээ талаар туйлай ехэ тулалдаануудта Совет Арми дэлхэйн хоёрдохи дайнай ябасада үндэһэн хуоилалта туйлажа, дайнай ниитэ ябасые өөһэдынгөө аша туһада хубилгажа, Гитлертэ эсэргүү коалицида холын хараата эдэбхи үүсхэлдэ орохо арга хангаһан байна. Иигэжэ тус коалициин оронуудай арадуудай илалтада этигэхэ арга олдожо, дайсанда эзэмдэгдээд байһан гүрэнүүдэй газар дээрэ фашизмда эсэргүү тэмсэл үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй.

Гурбадахяар, Советскэ Союз өөрынгөө баатар тэмсэлээр фашизмын эзэмдэлгэһээ сүлөөрхэ хэрэгтэнь Европын бусад арадуудта туһаламжа үзүүлһэн байна. Совет Арми өөрынгөө газар дээрэ, мүн тэрэшэлэн хилын гээ саанашье гарахадаа, адлил хүсэтэйгөөр дайсаниие үй бута сохижо, фашис армиие гүйсэд дүүрэнээр усадхаһан гээшэ.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Европын 72 миллион хүн зонтой арбан ороной газар дайдые гүйсэдөөр гү, али зарим хубииень дайсанай эзэмдэлгэһээ сүлөөлөө. Иигэжэ совет арад өөрынгөө Эхэ орониие хамгаалха талаар гансахан зорилго дүүргэһэн бэшэ, харин фашизмын дарлалтада ороһон бусад арадуудта туһаламжа хүргэхэ талаар интернациональна зорилгоёо бэелүүлһэн. Совет Армиин туһаламжаар Австриин, Албаниин, Болгариин, Венгриин, Норвегиин, Польшын, Румыниин, Чехословакиин, Югославиин арадууд фашизмын дарлалтаһаа сүлөөлэгдөө һэн. Совет арад мүн немец арадта фашизмһаа сүлөөрэлгэ асараа. Совет сэрэгшэд Эхэ оронойнгоо хилын саана жэлһээ дээшэ саг соо Европын оронуудай газар дээрэ гитлеровецүүдтэй үсэд шангаар тулалдаһан юм. Фашизмын дарлалтаһаа хариин гүрэнүүдэй арадуудые сүлөөлхын түлөө болоһон дайнда Совет Арми хэдэн миллион сэрэгшэдээ алдаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда СССР-эй туйлаһан илалтын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарые үшөө юугээр харуулалтайб гэхэдэ, демократи ба социализмын уласхоорондын хүсэн горитойгоор бэхижэһэн, империализмын байдал ехээр һулариһан гээшэ. Европын олохон оронуудта социалис революциин хүгжэхэ эрхэ байдал бии болоо. Хэдэ хэдэн оронуудай арадууд помещигүүдэй засаг унагаажа, засагай хүтэлбэриие өөһэдынгөө гарта абаһан. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэри доро эдэ оронуудта арадай-демократическа байгуулалта тогтоогдожо, һүүлээрнь социализмын замаар дабшаха зам нээгдэһэн гээшэ. Иигэжэ социализм гансахан ороной хэмжээнһээ гараһан. Дэлхэйн социалис байгуулалтын бүридэн бии бололго хадаа Агууехэ Октябриин Социалис Революциин һүүлээрхи туйлай ехэ түүхэтэ үйлэ хэрэг мүн болоно. Социализмын илалта туйлаһан анха түрүүшын орон—Советскэ Союз дэлхэйн социалис байгуулалтын түбынь хуулита ёһоороо болоһон байна.

Мүнөө политикын, үзэл бодолой ба экономикын талаар үсэл шанга тэмсэл социализмын аша туһада хэгдэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда СССР-эй туйлаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарай илалтын дэлхэйн олохон арадуудай хуби заяанда таатай зохидоор нүлөөлһэн хойшолонгуудынь юуб гэхэдэ, тэрэ илалтын ашаар дэлхэйн социалис байгуулалта тогтоогдоо, национально-сүлөөрэлгын тэмсэл үргэдөө, колониальна система һандаран унаа, хүдэлмэришэнэй ба коммунис хүдэлөөн үргэдэжэ, капитализмые горитойгоор һуларуулаа, тэрэнэй ниитэ кризисэй шэнэ шатада хүргөө.

Фашис Германиие Советскэ Союзай илаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарые үшөө юугээр хараалалтайб гэхэдэ, дэлхэйн арадуудта удаан болзорой эб найрамдал асарһан байха юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түгэсхэл хадаа совет гүрэн ба дэлхэйн социалис байгуулалтада эсэргүү дай үүдхэхэ түсэбтэй мүнөө үеын империализмын хархис хүсэнүүдтэ шангахан һануулга байһан зандаа.

Германиин фашизм ниитын түрүү байгуулалтада дайгаар ороод, өөрыгөө үхэлэй нүхэндэ хүргөө. Социализмын мүндэлэн түрэлгэ ба хүгжэн һалбаралга дабагдашагүй, өөрын хуули ёһоор дабшажа ябаһан хүгжэлтэ мүн. Тэрэниие зогсоохын аргагүй. Түүхын жама ёһо иимэ ха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй гүйсэхын урда тээхэнэ бидэнэр, арадуудта тохёолдуулагдаһан асари ехэ хохидол, зоболон тухай дурсан һананабди. Эдэ бүгэдэ хадаа милитаристнуудые хазаарлахын, тэдэнэй аюулта һанаашалгануудта хаалта табихын тула хамаг юумэ хуу хэхыень амгалан байдалда дуратай бүхы хүнүүдтэ захирна гээшэ.

Ю. ПЕРЕЧНЕВ,
полковник, түүхын эрдэмэй доктор.

«САГААН ХАЛААДТАН» ЯАРАНА

Урдаа улаан хэрээһэн тэмдэгтэй, хабтаһан дээрээ «Түргэн туһаламжа» гэжэ бэшээтэй хүнгэн машинануудай республикын хото городуудаар, хүдөө нютагуудаар яаралтай ябахыень харааагүй хүн үсөөхэн лэ байха.

...Улаан-Үдымнай Карл Марксын нэрэмжэтэ проспектдэ түргэн туһаламжын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй

диспетчерскэ пункт түбхинэнхэй юм. Эндэ ахалагша диспетчер Роза Дамдиновна Будаевагай дежурлаха үдэр эхилһэн байба. Галина Леонидовна Ерженина, Валентина Бадмаевна Балдаева гэгшэд тэрээндэ туһална.

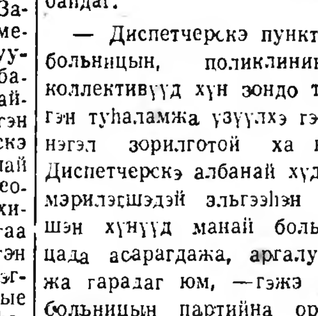
Медицинскэ түргэн туһаламжын «03» гэжэ номерой телефоноор хаанаһаашье хонходоходонь, тэдэнэр ямаршье сагта үбшэлһэн хүндэ туһа хүргэхөөр бэлэн байдаг. «Түргэн туһаламжа шагнана», «Юун болооб?», «Врач ошохо, хүлеэгээд байгаарайт», «Ямар ойлгосогүйгөөр дуугарнабта, адресаа үшөө дахин дабтагты» гэхэ мэтэ үгэнүүд таһалгаряагүй эндэ дуулдажа, тусхай дэбтэр соо тэмдэгүүд хэгдэжэл байна.

—Сүүдхын ямаршье сагта дежурна 20 бригада городойнгоо хүн зондо түргэн туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байдаг. Хэсүүхэн ажалтай зомди гэжэ һанагшаб. Зарим хүйхэрнүүд «03» номероор врачые гэртээ дуудаад, өөһэдөө банида ябашанхай байха ушаршье дайралдадаг», — гэжэ түргэн туһаламжын диспетчерскэ отделениин ахамад врачай үялгые дүүргэгшэ Ирина Леонидовна Кубанцева энеэбхилэн һагад хөөрэжэ байгаа һэн. Тэрэнэй үгэнүүд түргэн туһаламжын хүдэлмэрилэгшэдэй бэлэн бэшэ ажалые элеэр гэршэлнэ. Саашань һонирхоходомнай, оройдоо нэгэ часай туршада дунда зэргээр 15—20 хүн гэхэ гү, али 3 минута бүридэнь телефон хангиржа, туһаламжа гүйдаг гэжэ элирбэ. Эндэ сүлөөтэй һуужа байха хүнүүд байдаггүй. **(Түрүүшын зураг дээрэ ахалагша диспетчер Р. Д. Будаева харуулагдана).** Түргэн туһаламжын машинануудта һууханa яараһан, халаанай дежурна врач-педиатр Виктор Балданович Эрдынеев, фельдшер Светлана Семеновна Перинова гэгшэд ээлжээтэ даабаряа дүүргэхэеэ гараба **(хоёрдохи фото-зураг).**

Үнгэрэгшэ табан жэлнүүдтэ Улаан-Үдын түргэн туһаламжын больницын томо байшан ашаглалгада юруулагдаһан юм. Эндэ мүнөө 500 шахуу хүн аргалуулжа байдаг.

— Диспетчерскэ пунктын, больницын, поликлиникын коллективүүд хүн зондо түргэн туһаламжа үзүүлхэ гэһэн нэгэл зорилготой ха юм. Диспетчерскэ албанай хүдэлмэрилэгшэдэй эльгээһэн үбшэн хүнүүд манай больницада асарагдажа, аргалуулжа гарадаг юм, —гэжэ тус больницын партийна организациин секретарь Агния Прокопьевна Ринчинова тодорхойлбо.

Элдэб эсын үбшэнэй шалтагаанаар ами наһанай аюултай тохёолдоһон хүкүүд нэн түрүүн больницын реанимациин гэхэ гү, али амидыруулгын отделенидэ ородог гээшэ. «Сагаан халаадтан» эндэ үдэр һүнигүй дежурлана. Тэдэнэй нэгэн —врач —реанимотолог Татьяна Дамбаевна Цыренова хүндөөр үбшэлэгшэдые угтан абана, түрүүшын туһаламжа үзүүлнэ **(гурбадахи фото-зураг).** Тус отделениин олон орёо оньһон түхеэрэлгэнүүд медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ үбшэ хабша элирүүлхэ, зүбөөр, һайнаар эмшэлхэ хэрэгтэнь туһалдаг юм.

...Түргэн туһаламжын больницын хирургическа отделени соо операцида бэлэдхэл түлэг дундаа. Хирург-уролог Неля Борисовна Басанова, Томско медицинскэ институт дүүргэһэн Герман Алексеевич Журавлев гэгшэд операци хэнэ. Врач-анестезиолог Геннадий Георгиевич Багаев өөрынгөө туһалагшадтай **(дүрбэдэхи фото-зураг)** үбшэн хүндэ операци хэжэ байна.

С. ОЧИРОВ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото-зурагууд

ЭКСПОНАДУУД ЭЛИШЭЛЭН ГЭРШЭЛНЭ

МОСКВА. (ТАСС). СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Түбэй музей соо «1941 он— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэл» гэһэн шэнэ экспозици нээгдэбэ.

Эндэ 700 гаран зүйл табигдаһан байгаа. Эдэнэй олонхинь фашизмын харата муухай ябуулгануудые элишэлнэ, үнгэрһэн дайнда совет арадай туйлаһан агууехэ баатаршалгые харуулна. Фото-зурагууд, листовконууд, сэрэгэй-политическэ плакат, сэрэгэй үеын документнүүд Советскэ Союзда зэрлиг муухайгаар добтолгодо фашис Германиие түхирһан баруунай оронуудай зонхилхы бүлэгөөрхидэй билдагууша политикые, фашис бүлимтарагшадта харюу сохилто үгэхэ талаар Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хэһэн асари ехэ, олон янзын ажал ябуулгые, арад зон болон армида үзэл сурталай-политическэ нэгэдэл, эрэлхэг зориг, баатаршалга гэхэ мэтэ шэнжэ шанарнуудые хүмүүжүүлхэ талаар Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хэһэн айхабтар ехэ, олон янзын ажал ябуулгые элирхэйлэн харуулна бшуу.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһэн тухай Совинформбюрогой 1941 оной июниин 22-ой миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн мэдээсэлые, дайнай гурбадахи үдэр ниислэл хотын Белорусска вокзал дээрэ Совет Армиин А. В. Александровай нэрэмжэтэ дуу, хатарай ансамблиин гүйсэдхэһэн «Нангин дайн» гэһэн дууе, Брестын хэрэмые баатар габьяатайгаар хамгаалһан тухай Советскэ Союзай Герой П. М. Гавриловай доноглол дурсалгануудые выставкэдэ орожо харагшад шагнаха аргатай.

1941 оной июниин 22-ой үглөөнэй мартагдахагүйнь тула совет хүнүүд бүхы юумэ хэнэ гэжэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан шэнэ экспозици гэршэлэн батална. Үнгэрһэн дайнда фашис Германиин һамна бута сохигдоһон ушар дэлхэйн гурбадахи дай үүдхэхэ гэһэн хархис түсэбүүдые һанаашалагшадта һургаал болохо зэргэтэй.

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАҺАА

«БИДЭ СОВЕТСКЭ СОЮЗДА БАЯР ХҮРГЭНЭБДИ»

ДЮССЕЛЬДОРФ. Фашис Германиие һамна бута сохижо, совет арадай туйлаһан илалта хүн түрэлтэнэй хуби заяанда айхабтар ехэ удха шанартай юм гэжэ Германиин түрүүлэгшын орлогшо Герман Готье мэдэглээ.

Гитлеровскэ фашизмые [illegible] бута сохингүй, нэгэшье орон амгалан тайбан байдалда ажаһуужа шадахагүй байгаа бшуу. Тэрэ фашизмда эсэргүү тэмсэлэй бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые бэе дээрээ даажа гараад, сүлөөрэлгын дайн байлдаанда түрүү, гол хүсэн болоһондонь, бидэ Советскэ Союзда баяр хүргэнэбди.

Мүнөө ФРГ-гэй хархис түүхэшэд болон политическэ ажал ябуулагшад түүхэтэ ушар баримтануудые хазагайруулжа, нацис удамаршад хүйтэн шэмэрүүн үбэлэй сагые хараада абангүй, алдуу гаргаа, генералнуудайнгаа заабари [illegible] фюрерэй анхарга-гүй байһан дээрэһээ гитлеровскэ фашизм урагшагүйдөө гэжэ ажалшад болон залуушуулда этигүүлхые оролдоно гээд тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ.

Эдэ бүхы баталамжанууд хадаа түүхые хазагайруулһан ушар болоно гэжэ Г. Готье тэмдэглээ.

ДУРАА ГУТАН БУРУУШААЛГА

Сагаан байшан соо үнгэргэгдэһэн пресс - конференци дээрэ США-гай президент Р. Рейган үгэ хэлэхэдээ, Ирагта бандит ёһоор добтолһон Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлэй һүйдхэлтэ ябуулгые сагааруулха гэжэ һэдэһэн байна. Энээниинь араб оронуудай хүн зон дураа гутан буруушаана.

ДАМАСК. Пресс-конференциин үедэ Рейган Ирагта эсэргүү Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгые бүрин хүсэдөөр дэмжэбэ гээд Сирин радиогой шэнжэлэгшэ тэмдэглэнэ. Энээнһээ хойшо араб оронуудта эсэргүү Израилиин али бүхы һүйдхэлтэ ябуулганууд Вашингтоной зүгһөө дэмжэгдэн тухирагдаһан байна гээд тоолохо шухала гэжэ Сирин «Тишрин» газетэ бэшэнэ.

БАГДАД. США-гай ба Израилиин хоорондо сэрэгэй-политическэ бата нэгэдэлэй баталагданхай байһыень Рейганэй хэлэһэн үгэ элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Ирагай правительствын тусхай түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Араб арадуудта эсэргүүгээр Израилиин үүдхэдэг харата ябуулгануудые саашадаашье дэмжэхэ хүсэлэнтэй байһанаа Вашингтон баталаа гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Холбоото Штадууд сионис ээрхэг түримхэйшүүлые нюуса бэшэбэр сахин хамгаална гэжэ Багдадай радиогой тэмдэглэл соо хэлэгдэнэ.

БЕЙРУТ. Израилиин дээрмэдэхы муухай ябуулгые американ президент сагааруулхые һэдэхэдээ, араб олонниитын һанал бодолые тообогүй гэжэ Ливанай «Аль-Лива» газетэ заана.

АММАН. Холбоото Штадуудай үүдхэһэн энэ ябуулгада шанга харюу сохилто үгэхыень Иорданиин хэблэл араб арадуудые уряалба.

США-да эсэргүүгээр бүхы хүсэд, тэрэ тоо «нефть» зэбсэгээ элсүүлэн табиха уряатайгаар «Ад-Дустур» газетэ редакционно статья соогоо арабуудта хандаба. Дүтын Зүүн зүгтэ эб найрамдал хангахын аша туһада СССР болон бусад социалис оронуудтай араб гүрэнүүд холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ зэргэтэй.

КУВЕЙТ. Араб оронуудта эсэргүүгээр Израилиин үүдхэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгануудые президент Рейган һайшаан дэмжэбэ. Нэгэдэмэл араб эмирадуудай хэблэл шинэ лэб шолол хэнэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

КАМЧАТКА—ЛЕНИНГРАД

Иимэ маршрут шэлэн абаhан зоригтой табан комсомол хүбүүд Улаан-Үдэ хотодомнай hаяхана хүрэжэ ерэбэ.

—Манай зориhон холын аяншалга хадаа СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо зорюулагданхай. Апрелиин 2-ой үдэр Камчаткаhаа Магадан хүрэтэр самоледоор ерээд, удаань велосипедээр аян замаа үргэлжэлүүлhэн байнабди, — гэжэ велосипедээр аяншалагшадай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Александр Заочный хөөрэнэ.

Нүгөөдүүлынь—Сергей Лонгинов—аяншалгын комиссар, Камчаткын автотранспортна предприятиин жолоошон Борис Емельянов, врач Сергей Василенко, колхозой гэшүүн Владимир Сафронов гэгшэд болоно.

«Минии Эхэ орон—СССР» гэhэн уряа доро холын аяншалгада гараhан эдэнэр Магаданай областиин, Яхадай АССР-эй, Амарай областиин түмэр замай барилгашадтай уулзаhан, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаhан байна. Мүн Шэтын областиин Агын автономито округой малшад, таряашадтай уулзажа, халуун зүрхэнэй хөөрэлдөө үнгэргөө.

Хэдэн мянгаад километрэй зайда велосипедээр аяншалгада гараhан эдэ табан хүбүүд хилын харуулшан байhан Глеб Травин тухай омогорхон дурдана. 1928—1931 онуудай туршада Глеб Травин манай Эхэ ороной хилэ зубшан, велосипедээр аяншалгада гараа бэлэй. Камчаткын областиин түлөөлэгшэдэй табин жэлэй урда тээ эмхидхэhэн аяншалгые үргэлжэлүүлэн ябаhаниинь hайшаалтай.

—Табин жэлэй урда тээ Эхэ оронойнгоо хилэ зубшан велосипедээр аяншалhан Глеб Николаевич Травинай жэшээгээр аяншалгаяа революциин үлгы—Ленинград хотодо байгша оной октябриин нэгэнэй үдэр түгэсхэхэ зорилго урдаа табинабди. Гэдэргээ бусаха замдаа Глеб Николаевичта ороохо хүсэлэнтэйбди. Тэрэ Псков хотодо ажаhуудаг,— гэжэ командын комиссар Сергей Лонгинов хөөрэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аяншалагшад Улаан-Үдын Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ.

Авторай фото.

ВДНХ-да ОРОГШОД ТАНИЛСАНА

«Арад зоной элүүрые хамгаалга—гүрэн түрын хэрэг мүн» гэhэн экспозици СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын «Центральная» гэжэ павильон соо нээгдэбэ. Тэндэ табигдаhан хэдэн арбаад ном, брошюра, газетэнүүдэй болон журналнуудай статьянууд соо манай орон дотор курортын хэрэгтэй хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэгдэнэ. Выставкэ харагшад Буряадай элүүржүүлгын газарнуудтай танилсаха байна. Эм домто аршаан уhаараа, элүүржүүлхы аргаараа суурхадаг «Горячинск», «Аршан» курортнуудта гансашье манай республикын бэшэ, харин оронойймнай бусад область, хизаар болон автономито республикануудай хүн зон олоороо ерэжэ амарна ха юм. «Котокель» нуурай эрьедэ түхеэрэгдэhэн «Байгалай туужа» гэжэ санатори бүхы орон дотороо мэдээжэ болонхой.

Д. ГАРМАЕВ.

УРАН ЗОХЁОЛШОДТОЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Сэлэнгын районой колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай ажалшад Буряадай уран зохёолшодые халуунаар угтан абаба. Ким Балков, Владимир Петонов, Гарма-Доди Дамбаев эндэ айлшалhан байна. Фермэ дээгүүр, ажахынуудай мастерскойнуудта, предприятинуудай улаан булангуудта уулзалга, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Иимэ уулзалганууд манай республика дотор заншалта болонхой. Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэхи уран hайханай литература нэбтэрүүлдэг бюрогой үүсхэлээр байгша ондо мянга табан зуун уулзалга болохоор хараалагдана.

Гүрэнэй ород драмын театрай артистнар Хяагта хотын, мүн Харанхы, Наушки тосхонуудай ажалшадта «Квадратик неба синего» гэhэн зүжэг харуулжа, суглаарагшадай зүгhөө халуунаар hайшаагдаба.

Зүжэгые Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ А. Н. Шаликов найруулан табиhан байна.

АЛЬГА ТАШАЛГААР ҮДЭШЭГДЭНЭ

Зүжэгэй гол рольнуудые Наталья Гуль, Станислав Трунов, Владимир Смольяков гэгшэд гүйсэдхэнэ.

А. ФАРФУТДИНОВ.

ХҮНДЭТЭ ДОНОРНУУД

hүүлэй үедэ Баргажанай районой ажалшадай дунда hайн дураараа шуhаяа үгэгшэдэй тоо олошороо. Мүнөө 560-аад хүн үбшэнтэндэ өөрынгөө шуhа дамжуулна. Хорин хүн «СССР-эй донор» гэhэн нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи шатын тэмдэгүүдээр шагнагданхай. Дүрбэндэнь «СССР-эй хүндэтэ донор» гэhэн тэмдэт үгтэhэн байна. Эдэнэрнай Н. Д. Егорова, Е. М. Коноваленко, А. В. Веригo, И. Г. Минулин гэгшэд болоно.

Район дотор хирэ-хирэ болоод, Донорой үдэр үнгэргэгдэжэ байдаг юм. hаяхан Баргажанай-Адаг, Баргажан, Баянгол тосхонуудай ажалшад hайн дураараа ерэжэ, шуhаяа тушааhан байна.

Д. ГЫРГЕНОВ.

hУРАГШАД МҮРЫСЭНЭ

Гусиноозерск хотодо байгаали хамгаалагшадай слет үнгэргэгдэбэ. Следто байгаалиин ханинар—hургуулиин hурагшад хабаадалсаба. Следто хабаадагшад уран гоё выставкэнүүдые эмхидхэжэ, хоорондоо мүрысэhэн байна.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада, Гусиноозерскын нэгэдэхи hургуулиин hурагшад Солодухин, Карпова, Сотников, гурбадахи hургуулиин Шлыкова, Аверина, Брызгалова, түрүү hууринуудые эзэлбэ.

Эдэнэр июниин 22-hоо 26 болотор Улаан Үдэдэ болохо республикын hурагшадай слет дээрэ районойнгоо нэрэ хүндые хамгаалха юм.

Н. ДУГАРОВА.

Сэлэнгын район.

ХУЖАРЛАН УНШАМААР

«Монголой уран зохёолшодой рассказууд» гэhэн гаршагтай уран гоёор шэмэглэгдэhэн ном ород хэлэн дээрэ барлагдажа, республикымнай номой магазинуудай дэлгүүр дээгүүр табигдаба.

Буряадай номой хэблэл ахадүү монгол орондо арадай революциин болоhоор 60 жэлэй ойдо зорюулан, энэ ном гаргаа юм. Тус суглуулбари соо Монголой Арадай Республикын Гүрэнэй шангай лауреадууд Лодонгийн Түдэв, Сэнгийн Эрдэнэ, Эрдэнэбатын Оюун, мүн мэдээжэ уран зохёолшод Дэмбээгийн Мягмар, Доржийн Гарма, Лхамсэрэнгийн Чойжилсүрэн, бусадай бүтээлнүүд оруулагдаhан байна.

«Монголой уран зохёолшодой рассказууд оронойнгоо хилэ дабажа, үргэн олон уншагшадта хүрэлэг болоhоор үнинэй юм. Дэлхэйн олон оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай уншагшадта тэдэнь hайн мэдээжэ болонхой», —гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн зүгэй арадуудай институдай аспирант В. Ч Намжилов тус номой оролто үгэ соо бэшэнэ.

Табяад оной тэн багhаа эхилжэ Монголой уран зохёолшодой рассказууд, суглуулбаринууд СССР-тэ хэблэгдэжэ эхилээ hэн.

Ч. РЫГЗЭНОВ.

ХАДЫН БЭЛШЭЭРИ ДЭЭРЭ

Партиин Ахын райкомой пропагандистнуудай бүлэг болон районой соёлой байшангай «Саяан» гэжэ агитбригада холын бэлшээринүүдтэ зуhажа байhан малшадтаар ябаhанаа hаяхан бусажа ерэбэ. Тэдэнэр хада хабсагайта газарнуудай харгыгаар эмээл морёор дабшажа, «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Аха» колхозуудай малшадта айлшалаа. Лекторнууд партиин XXVI съездын материалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшад соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Валентина Алексеевна Галсановагай хүтэлбэри доро малшадта hонирхолтой концерт харуулба.

Д. ЦЫБЕНОВ.

Футбол

hАНАhАНДА ХҮРӨӨГҮЙ

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ манай зоноо наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ наадан уржадар үнгэргэгдэбэ. СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Улаан-Үдын «Локомотив» командада айлшаар Томскын «Манометрой» футболистнууд ерэhэн байгаа.

Томскын футболистнууд долоон уулзалгын дүнгөөр табан очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hууринуудай нэгые эзэлжэ ябана. Харин «Локомотив» команда найман наадаhаа долоон очкотой юм. Манай футболистнууд хэдэн үдэрэй урда тээ Тюменин «Факел» командатай наадаад ерэхэдээ, уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор түгэсхэhэн байна.

Өөрынгөө стадион дээрэ ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэhэн «Локомотивай» футболистнууд hанаhанда хүрэжэ наадаагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиин футболой наадаанда дуратайшуулай урма зориг хухалhан байна. «Локомотивай» добтолоошод наадаанай түрүүшын хахадта нэгэ бүмбэгэ арай шамай сохижо оруулаа. Туйлаhан энэ амжалтаяа улам саашань арьбадхаха юм аа гү гэжэ hанахада, тиигээгүй.

Манай футболистнууд удаадахи наадаа июниин 21-дэ Красноярскын «Автомобилист» командатай үнгэргэхэ. Наадан үдэшын 5 сагhаа эхилхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Локомотив» командын гол добтологшо Михаил Пастухов.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 21-hээ 27 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00— «Время». 9.45 — «Будильник». 10.15 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.25 — «Элүүр энхэ байлга». 12.00 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ программа. 12.30 — «Эрдэм ба техникэ» — киножурнал. 12.40 —«Хүдөөгэй час». 13.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.10 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — ЦСКА (2-дохи тайм). 16.55 — «Сальвадорой гашуудал ба hүртэ үдэрнүүд»—баримтата фильм. 15.15 — А. Салынский. «Барабанщица». Совет Армиин Түбэй академическэ театрай зүжэг. 17.10 — Москвагай сэрэгэй округой ансамблиин концерт. 17.40 — «Коммунистнууд» гэhэн циклhээ. «Гол харгы» — телевизионно баримтата фильм. 18.10—«Баатар-хотонууд тухай дуунууд». 19.00 — Уласхоорондын hонин. 19.45 — 20.00 — Забhарлалга. 20.00 — «Мүнөөдэр — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр», СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр С. П. Буренковтой хөөрэлдөөн. 20.15 —«Танай бэшэгүүдээр» —хүгжэмтэ программа. 21.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 22.00 — «Время». 22.35 «Футболой шэнжэлэл». 23.05 — «Хани нүхэд тухайгаа» — киноконцерт. 24.00 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.55 — Үхибүүдтэ. «Калиф-аист» — телезүжэг.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Энэ шэдитэ дэлхэй» — hурагшадта зорюулагдаhан уран зохёолой викторина. 16.25 — «Анхарагты: зүрхэн» — баримтата фильм. 16.40 — «Яшлык» гэжэ фильм-концерт. 17.05 — Киев тухай телевизионно баримтата фильм. 17.35 — «Ан амитадай ажамидарал». 18.35 — «Два капитана» —телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (2-дохи сери). 19.30—«Баримтата экран. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Амтатай үльгэр» — мультфильм. 21.15 — Мүнөө үеын табан зүйлөөр уласхоорондын мүрысөөн. 22.00 — «Время». 22.35 — «На всю оставшуюся жизнь» —телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (3-дахи ба 4-дэхи серинүүд).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика 10.05 — «Отдать швартовы!» — уран hайханай телефильм. 11.30 — «Баатар-хотонууд тухай дуунууд». 12.20 — «Дэбжэлтын үндэhэн» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.05— Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.30—«Телестадион». 17.05—«40 жэлэй үнгэрhэн хойно». Техническэ мэргэжэлэй училищинууд болон hургуулиин hурагшад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Эхэ дайнда хабаадагшадтай, ара талын ветерануудтай уулзаха.

Улаан-Үдэ. 18.05—Шэнэ hонин. 18.15—«Театрта болоhон уулзалганууд» (буряадаар).

Орбита-3. 19.00—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Кривой Рогой ашагта малтамал». Украинын КП-гэй Днепропетровско обкомой нэгэдэхи секретарь Е. Б. Качаловский дамжуулгада хабаадаха. 19.45 — А. Скрябин. «Прометей» Симфоническа поэмэ. 20.10—«Блокада» — уран hайханай фильм (1 хэhэг), 1-дэхи фильм. «Лужский рубеж». 22.00—«Время». 22.35 —А. В. Александровай нэрэмжэтэ хоёр дахин Улаан Тугта дуунай ба хатарай академическэ ансамблиин концерт. 23.25—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 23.40—Баримтата фильмүүд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00 — «Судьба барабанщика» — олон серитэй уран hайханай телефильм (1-дэхи сери). 14.05—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн»— кино-хабсаргалта. 14.50—Мүнөө үеын табан зүйлөөр уласхоорондын мүрысөөн. 15.35 —«Русские узоры» гэжэ арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 16.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб».

Улаан-Үдэ. 17.00—Соносхолнууд. 17.10 —Мультфильмнүүд.

Орбита-3. 18.05—«Манай сэсэрлиг». 18.35—«Игориин дайшалга тухай домог» — мультфильм.

Улаан-Үдэ. 19.00—«Илалтын үг залгамжалагшад»—баримтата фильм.

Орбита. 20.00 — «Вазузаhаа Эльбэ хүрэтэр». СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй музей соо 247-дохи стрелково дивизиин ветерануудтай уулзалга. 20.15—Уласхоорондын hонин. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!», «Ёhотой нүхэд!» — мультфильм. 21.15—Волейболоор нүхэд ёhоной уласхоорондын уулзалга. Эхэнэрнүүд. СССР—Япон. Харьковhаа дамжуулга. 22.00—«Время». 22.35—«Город под липами»—уран hайханай фильм. 00.05—«Дурсалгын замаар»— фильм-концерт.

ВТОРНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Блокада»—уран hайханай фильм (1 хэhэг) 1-дэхи фильм. «Лужский рубеж». 11.50 —Улаан Тугта Хара далайн флодой дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 12.30— «Манай залуушуул»—баримтата фильм. 12.55—Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—Лиепая хотые хамгаалhаар 40 жэлэй ойдо. «Дулэтэ хото»—баримтата фильм. 15.55—Латвиин ССР-эй Гүрэнэй академическэ хоорой концерт. 16.25—Үхибүүдтэ «Шок и Шер» — уран hайханай фильм. 17.30—«Горизонт».

Улаан-Үдэ. 18.40—«Байгал» — программа (буряадаар). 19.05—«Театрта болоhон уулзалганууд» (дабталга).

Орбита-3. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Советүүдэй ажабайдал». Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат «Запорожсталь» заводой вальцовщик В. А. Орлов тухай очерк. 20.30—П. И. Чайковский. Концерт. 20.45—«Блокада» — уран hайханай фильм (1 хэhэг) 2-дохи фильм. «Пулковский меридиан». 22.00 — «Время». 22.35—«Суурян». 23.25 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Судьба барабанщика» (2 сери). 14.05 — «Хүгжэмэй абонемент» 14.40 — «hурган хүмүүжүүлэгшэ». 15.10—«Футболой шэнжэлэл». 15.40 —«Нэгэ актертой театр».

Улаан-Үдэ. 17.00—Соносхолнууд. 17.10 — «Ехэ зал тухай дурсалга» — телефильм.

Орбита-3. 18.40—«Холо ба ойрын дуунууд».

Улаан-Үдэ. 19.45—«Эрдэмтэдтэй суг хамта» — телефильм.

Орбита. 20.00—«Залуушуулай адресууд». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Фигэй ушаралта ябадалнууд» — мультфильм. 21.15—«Мүнөө үеын табан зүйлөөр уласхоорондын мүрысөөн. 22.00 — «Время». 22.35 — «Колыбель для мужчин» — уран hайханай фильм. 23.45—«Пейзаж-9» — баримтата фильм. 24.00 — Баледэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурс. 3-дахи тур. Нэгэдэхи үдэр. СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрhаа дамжуулга.

СРЕДА, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Блокада»—уран hайханай фильм (1 хэhэг) 2-дохи фильм. «Пулковский меридиан». 11.20—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 —«Волго дээрэ хүhэг хабсагай бии» РСФСР-эй арадай артист Л. Сметанниковай хабаадалгатай фильм-концерт. 12.50—Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—СССР ба Афганистан хоёрой хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо тухай договорто гар табилгада. Кинопрограмма. 16.00—«Ород хэлэн». 16.30 — «Харюусагты, горнистнар!» 17.00 — С. Франк. «Симфония Ре минор». 17.40—«Ажалай Алдар Солын тугые дээрэ үргэн дабшагшад». Брянскын машина бүтээлгын завод гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективэй ажал тухай.

Улаан-Үдэ. 17.55—«Байгал» — программа. 18.15—«Саяан» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.35 — «Бүгэдэ арадай хэрэг» — киноочерк.

Орбита-3. 18.45—«Ажабайдал — эрдэм наукада». 19.50 — Хүхюун нотохонууд». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00—«Урма бадаруулха үндэhэн» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 20.20 — «Блокада» — уран hайханай фильм. (2 хэhэг). 1-дэхи фильм «Ленинградский метроном». 22.00 — «Время». 22.35—«Автографай хүдэлмэриин эршэ» —баримтата фильм. 22.45—«Юун? Хаана? Хэзээ?» — телевикторина. 23.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — ЦСКА.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Судьба барабанщика» (3 сери). 14.05 — «Саани» ансамблиин концерт. (Финлянди). 15.00 — «Сурхайн идхалгаар» —мультфильм. 15.30—Михаил Лукониной уран бэлиг. 16.05 — «Экран нүхэдөө урина».

Улаан-Үдэ. 16.55 — Соносхолнууд. 17.05—«Богоол Никита тухай домог»—фильм-балет.

Орбита-3. 17.55 — Марийскэ АССР-эй уран hайханай коллективүүдэй ба искусствын уран бэлигтэнэй концерт.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Серенада» — уран hайханай фильм. 19.10 — Баримтата фильмүүд.

Орбита. 20.00—«Хүдөөгэй час». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Тётя Валя хөөрэнэ...». 21.15 — Мозамбигай Арадай Республикын дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 22.00—«Время». 22.35—«Гранитные острова»—уран hайханай фильм. 24.00—Баледэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурс. 3-дахи тур. Хоёрдохи үдэр. СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрhаа дамжуулга.

ЧЕТВЕРГ, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Блокада» — уран hайханай фильм (2 хэhэг), 1-дэхи фильм «Ленинградский метроном». 11.45—«Мэдээжэ аад. юрэ бусын юумэн». 12.45 — «Дуун замхадаггүй» — фильм-концерт. 13.10 — Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35—«Хүн бүхэндэ хүрэхэ хилээмэн» — баримтата фильм. 16.25—«Шатарай hургуули». 16.55 — «Сомбреро» — уран hайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 18.00—«Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.15 — «Байгал» — программа. 18.35—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — «Туяанын» түсэбтэ табан жэл» (нэгэдэхи дамжуулга).

Орбита-3. 19.10—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». «hурган хүмүүжүүлгые—комплексно гуримаар». 19.40— «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.10—«Мүнөө үеын табан зүйлөөр уласхоорондын мүрысөөн». Мэргэн буудалга. Кросс. 20.50—«Блокада» — уран hайханай фильм. (2 хэhэг) 2-дохи фильм. «Операция «Искра». 22.00 — «Время». 22.35—«Эхэ оромнай юунhээ эхилнэб». фильм-концерт. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 24.00—Баледэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурсдо хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт. (1-дэхи отделени) СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрhаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Великий укротитель» — уран hайханай фильм. 14.15 — «Сагай үнгэнүүд» — баримтата фильм. 14.45—М. Глинка. «Ехэ секстет». 15.10—Залуу бүлынхидэй телеклуб. 16.25 — «Бидэ БАМ баринабди!».

Улаан-Үдэ. 17.00 — Соносхолнууд. 17.10 — Мультфильмнүүд.

Орбита-3. 18.00—М. Глинкын романснууд. СССР-эй арадай артист А. Соловьяненко дуулаха. 18.10 — Мозамбигай национальна hайндэр. Бэеэ даахан байдалай үдэртэ. Кинопрограмма. 18.40 —«Эдиршүүлэй уран бэлиг».

Улаан-Үдэ. 19.10— «Булат Минжелкиев дуулаха»—фильм-концерт.

Орбита. 20.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Далай соогуур болоhон ушаралта ябадалнууд» —мультфильм. 21.15—Уласхоорондын асуудалнуудаар хөөрөөн. КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын мэдээсэлэй таhагые даагша Л. Л. Замятин үгэ хэлэхэ. 22.00 — «Время». 22.35 —«Счастье Анны»—уран hайханай фильм. 23.55— Михайло Ломоносов» — баримтата фильм.

ПЯТНИЦА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита-3. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Дуратай шүлэгүүднай». 10.35—«Блокада» — уран hайханай фильм (2 хэhэн), 2-дохи фильм. «Операция «Искра». 11.45 — «Одолень-трава» — баримтата фильм. 12.05 — «Улаан гвоздика» гэжэ ВИА-гай концерт. 12.25 — Шэнэ hонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15— Шэнэ hонин. 15.35—«Шинии ажал—шинии амжалтанууд»— кинопрограмма. 16.15—«Урда-Африкын эрхэ сүлөөгэй үдэртэ» Замбиин артистнуудай концерт. 16.40 — «Зунай хаhа эхилбэ...» ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь Л. Швецова дамжуулгада хабаадаха. 17.10 — «Москва шадархи уулзалганууд». 17.40— «Мадагаскарай национальна hайндэртэ—Бэеэ даанхай байдалай үдэртэ». Кинопрограмма.

Улаан-Үдэ. 17.55— «Байгал» —программа.

Орбита-3. 19.15 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 19.45—«Эрдэм ба техникэ» — киножурнал. 20.10 —«Дело Артамоновых»— теле-зүжэг. (1 хэhэг). 22.00— «Время». 22.35 — «Киногой hонин». 23.25—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.40 — Баледэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурсдо хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт. СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрhаа дамжуулга. (2-дохи отделени).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын програма. 13.00 — «Девочка на шаре»—уран hайханай фильм. 14.00 — «Гармония» гэжэ Киевэй Гүрэнэй филармониин камерна ансамблиин концерт. 14.35 — Баримтата фильмүүд. 15.25 — «Казначейша» гэжэ М. Лермонтовэй поэмээр ба В. Асафьевай опероор найруулагдаhан хүгжэмтэ фильм. 16.25 — «Москва ба москвагайхид».

Улаан-Үдэ. 16.55—Баримтата фильмүүд.

Орбита-3. 17.55— «Спорклуб».

Улаан-Үдэ. 19.15—«Ородой классическа дуэдүүд».

Орбита. 20.00—«Үзэсхэлэн hайхан Эхэ оромни» — искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Фигэй ушаралта ябадалнууд» — мультфильм. 21.15—«Энээниие таанад шадахат» — залуу ухаалан зохёогшодой конкурс. 22.00 — «Время». 22.35 — «Спроси себя» — уран hайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи серинүүд).

СУББОТО, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Буратинын выставкэ».

Улаан-Үдэ. 11.05— «Соёлой hонинууд» (буряадаар). 11.35— «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 11.45 —«Хэн түрүүлхэб?» 12.45 —Киноочерк.

Орбита-3. 12.55—«Спортлотогой» 26-дахи тираж. 13.05— «Донгузта юун дутанаб?» — баримтата фильм. 14.05 — «hолонго». Арадай уран бэлигэй IV уласхоорондын телевизионно программануудай фестиваль. Мадагаскар. 14.30 — «Хүн, газар, юртэмсэ». 15.15 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 15.30 — «Неоткрытые острова» —уран hайханай фильм. 16.40—«Ан амитанай ажамидарал». 17.40 — «9-дэхи студи». 18.40—«Манай амаршалгануудые хүлеэн абагты» — хүгжэмтэ дамжуулга. 19.45— Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 20.20 — «Дело Артамоновых» —телезүжэг. (2-дохи хэhэг). 22.00— «Время». 22.35 — «Дуулая, нүхэд» — хүгжэмтэ дамжуулга. 00.30—Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 11.05 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». РСФСР-эй габьяата уран зурааша И. Обросов. 11.40— РСФСР-эй арадай артист И. Безродный наадаха. 12.00 — «Танай уншадаг номууд».

Улаан-Үдэ. 12.55— «Булочка» —уран hайханай фильм. 14.15 — Баримтата фильмүүд.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — К. Молчановай «А зори здесь тихие...) гэжэ оперо. СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай зүжэг. 17.35 — Хүнгэн атлетикээр уласхоорондын мүрысөөн. СССР—ГДР. Тбилисиhээ дамжуулга. 18.20 — «Илагшад». Фронтдо нүхэсэгшэдэй клуб. 3-дахи добтолхы армиин ветерануудтай уулзалга. 19.45 — «Хүгжэмтэ киоск». 20.15 — «Элүүр энхын булан» —эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуулга. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Фигэй ушаралта ябадалнууд»—мультфильм. 21.15—Спортивна программа. 22.00 — «Время». 22.35 —«Аревик» — уран hайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи серинүүд).

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-04442. Заказ № 143. Индекс 5901